HALKIN GÖZÜ
HALKIN KULAĞI
HALKIN DİLİ

Son Posta

Sene 12 — No. 4040 | Yazı işleri telefonu: 20203 | PERŞEMBE 30 BİRİNCİTEŞRİN 1941 | İdare işleri telefonu: 20203 | Fiatı 5 kuruş

Millî Şefin hitabesi

"Millî irademizin bütünlüğünü korumak için hepimiz çetin vazifelere hazır bulunuyoruz,,

"Büyük yangına bulaşmamanın çaresi ve bütün dikkatimize rağmen bulaşırsak şerefli vazife yapmanın ilk şartı, yangın ortasında yaşadığımızı biran unutmamaktır,,

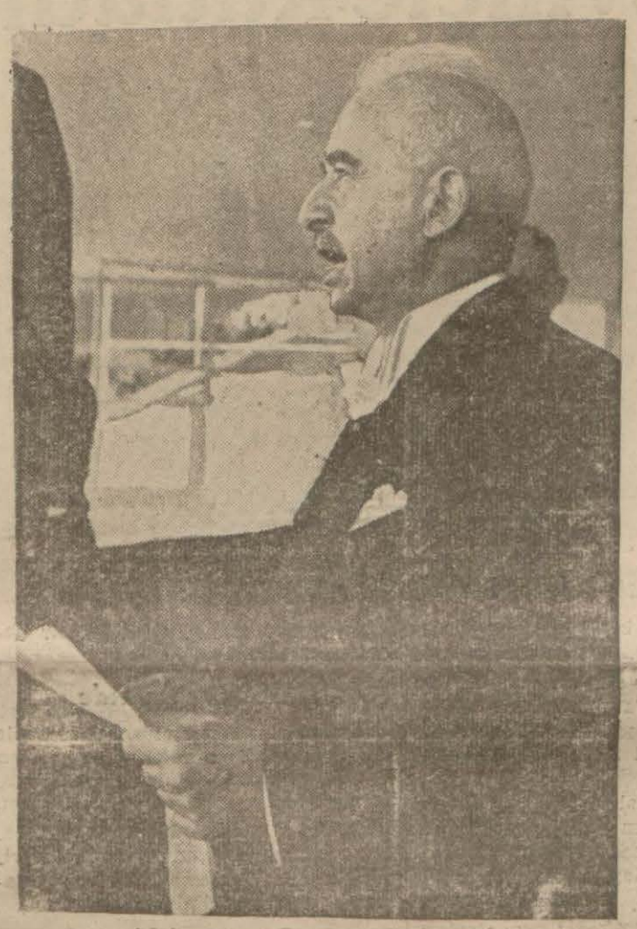

Cümhur Reisi Millî Şef İsmet İnönü, dün Cümhuriyet Bayramı münasebetile Ankara da İpodram'da yapılan geçid resminden evvel aşağıdaki hitabeyi irad buyurmuşlardır:

Sevgili vatandaşlarım,

Dünya buhranının geniş sarsıntıları içinde dinç ve gürbüz bir milletin, büyük Türk milletinin, bayramını kutluyoruz. İnsanlığın ve barışın şen yuvası olan vatanımız, kahraman evlâdlarının omuzlarında şerefle yükseliyor. Millî irademizin bütünlüğünü korumak için hepimiz çetin vazifelere hazır bulunuyoruz.

Aziz vatandaşlarım,

Dünyayı sarmış bir engin kasırganın türlü tesirlerini biz de memleketimizde duyuyoruz. Büyük yangına bulaşmamanın çaresi ve bütün dikkatimize rağmen bulaşırsak şerefli vazife yapmanın ilk şartı, yangın ortasında yaşadığımızı bir an unutmamaktır. Çok mahsul almalıyız. Her şeyimizi idareli harcamalıyız. Her okulda, her iş yerinde, her tarlada, her zamandan ziyade çalışmalıyız. Şuurlu, çalışkan ve kahraman milletler, ancak bu devrin hakkından gelebilirler.

Büyük Türk milleti,

Cümhuriyetimiz yüksek ülkülü, temiz ahlâklı, vatan yolunda canını esirgemiyen ileri bir insan cemiyetinin idaresidir. Cümhuriyetimiz, milletimizin kendi talihini doğrudan doğruya idare etmesi, millî iradeyi ancak kendisinin kullanmasıdır. Bugün bizim büyük bayramımızdır. Bu anda bütün vatandaşlarımla bayramlaşmaktan çok seviniyorum. Millî bayram, şanlı ordumuza, izci ve talebe evlâdlarıma, kadın ve erkek bütün vatandaşlarıma kutlu olsun.

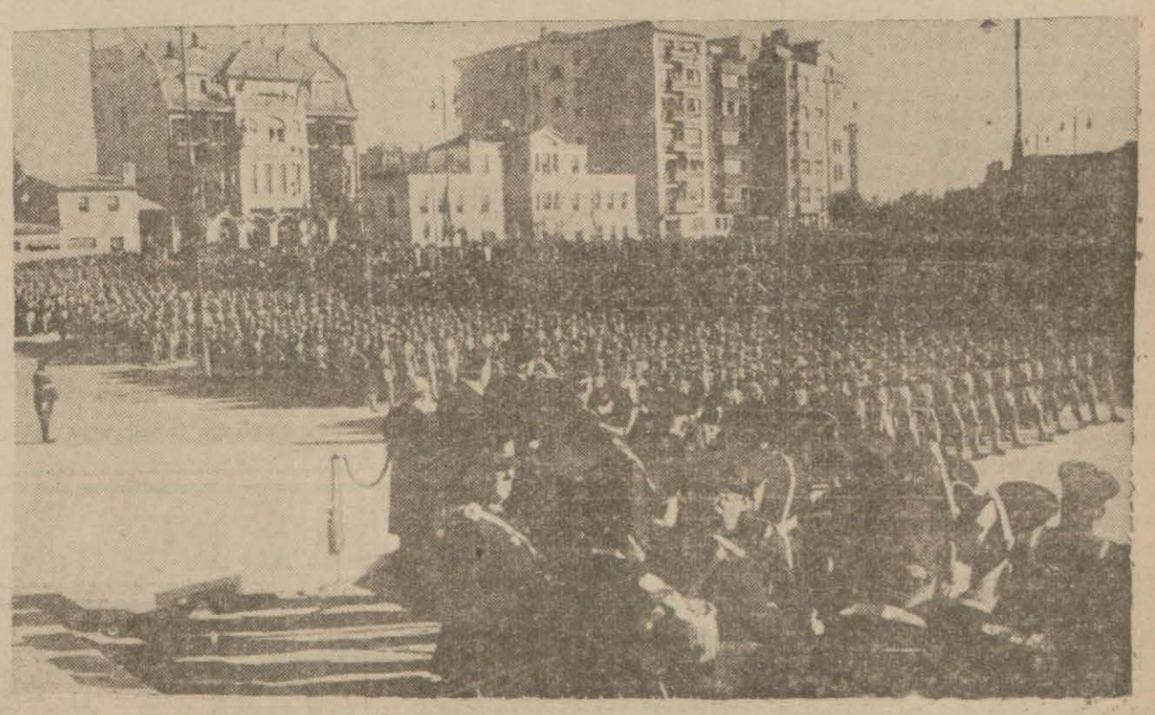

Kahraman askerlerimiz geçerlerken resmi geçid meydanı

Millî Bayramı bütün yurd coşkun bir sevinçle kutladı

İstanbuldaki geçid resmi üç saattan fazla sürdü ve çok güzel oldu

Ankarada dünkü merasim

Millî Şef, Atatürkün muvakkat kabrini ziyaret ettiler

Ankara, 29 (A.A.) — Bugün yurdun her köşesinde Cümhuriyetin 18 inci yıldönümü en içten tezahüratla kutlanmıştır.

[Devamı 5 inci sayfada]

Halk kahraman orduya karşı büyük, candan tezahürat yaptı

Vali halka bayramı tebrik ediyor

Kahraman ordunun geçid resmi başlarken: Kumandanla geçiyorlar

Cümhuriyetin 18 inci yıldönümü dün bütün memlekette ve bu meyanda şehrimizde çok parlak bir şekilde kutlulanmıştır.

Dünya ahvalinin çok karışık ve karanlık olduğu bu zamanda bütün milletin tek bir vücud, tek bir kalb halinde, emniyet ve huzur içinde millî bayramını kutlulaması çok geniş ve hususî bir mana ifade etmiştir.

İstanbul dün sabahın ilk saatlerinden itibaren fevkalâde günlere mahsus büyük bir kaynaşma içinde idi. Bütün sokaklar sabahın erken saatlerinde gece yarısına kadar bayramı sonsuz bir sevinçle tes'id eden on binlerce halkla dolup taşmıştır.

Sabah saat ona doğru Vilâyet, Ordu, Belediye ve Parti mümessillerinden

(Devamı 2 nci sayfada)

Alman tebliği

Kırımda 15.700 esir alındı

Sovyetler yarma hareketi esnasında 109 top kaybettler

Führerin umumî karagâhından: 29 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Hususi bir tebliğ ile de bildirildiği

[Devamı 5 inci sayfada]

Alman Devlet Reisi Türk Generallerini kabul etti

Berlin, 29 (A.A.) — D. N. B.: Alman Führeri ve Alman Başkumandanı, umumî karargâhında Türk generalleri Ali Fuad Erden ile Hüseyin Erkileti kabul etmiştir.

[Devamı 5 inci sayfada]

Askerî vaziyet

Moskova önündeki Alman taarruzu niçin yavaşladı?

Almanların bir şaşırtma hareketi yaptıkları, Moskova karşısında bugünkü mevzilerinde kalmakla iktifa ederek büyük kuvvetlerini cenub cephesine yolladıkları tahmini doğru mudur?

Yazan: Emekli General K. D.

Düşmanı aldatıp şaşırtmak çok eski zamanlardanberi sevkulceyş iminin en büyük esaslarından birini teşkil eder ve harb tarihinin bu eski zamanlara doğru çevrilip açılacak her sayfası aldatma ve şaşırtma şekillerinin türlüsile doludur.

Asrımızda ve bilhassa gözlerimizin önünde cereyan etmekte olan şimdiki harbde bu husus daha büyük bir önem kazanmış, gerek operatif hareketlerde, gerekse tabiye hareketlerinde sevk ve idare kademelerinin, bu meyanda büyük sevk ve idare kademesinin hiçbir suretle ihmal etmedikleri ve edemiyecekleri bir kaide ve bir vasıta halini almıştır. Ayrıca, bu son harbde Alman ordusunun bu işle diğer ordulara nazaran daha çok fazla bir nisbet dahilinde iştigal eylemekte olduğu da tahakkuk eylemiştir.

Fakat, bu nisbet son Sovyet harbinde azamî dereceye çıkmış, 2500 kilometrelik bir cephenin tabiatile ayrıldığı muhtelif mıntakalar dahilinde Alman başkomutanlığı, tabiye sahasındaki mukabil taarruzlar hariç olmak üzere tedafüî bir hareket tarzı ihtiyar etmiş olan Sovyet ordusuna karşı, hem de Sovyet Rusya arazisinin malûm olan hususiyetleri dolayısile bir mıntakadan diğerine kuvvet kaydırma meselesinin son derecede güç olmasına rağmen bu şaşırtma şekillerini daha sık bir surette tatbik eylemiş ve bu sayede muhtelif Sovyet ordularını veya ordular gruplarını hiç ümid ve intizar etmedikleri mahal ve zamanlarda falk kuvvetlerle bastırarak mağlûb ve imha eylemek imkânını bulmuştur.

Alman başkomutanlığı bugün gene ayni veçhile hareket etmektedir ve Timoçenko ordularının büyük bir kısmını imhaya muvaffak olduktan sonra büyük bir şiddetle Moskova üzerine

(Devamı 6 nci sayfada)

Sovyet tebliği

Orel kesiminde muharebe

"Almanlar şimale doğru ilerlemiye muvaffak oldular,,

Moskova, 29 (A.A.) — Sovyet gece yarısı tebliği:

28 İlkteşrin günü, kıt'alarımız, Mojaisk, Maloaroslavetz, Volokolamsk ve Harkof istikametlerinde düşmanla çarpışmışlardır.

Garb cephesinin bazı kesimlerinde Alman faşist kıt'alarının mevzilerimize yaptıkları hücumlar, Kızılordu kuvvetleri tarafından, düşmana ağır zayiat verdirilerek püskürtülmüştür.

27 İlkteşrin günü, henüz natamam rakamlara göre 31 Alman tayyaresi

(Devamı 5 inci sayfada)

Hergün

Mister Ruzvelt'in Nutku

Ekrem Uşaklıgil

Amerika devlet adamlarının nutukları İskoç duşunu andırıyor. Soğuğun arkasından sıcak, sıcağın arkasından da soğuk geliyor. Denilebilir ki, nikbinliği bedbinliğin, bedbinliği de nikbinliğin takib etmesi için bu nutuklara kaçten bu şekil verilmiştir.

Amerika Hariciye Nazırı Cordell Hull'un kongrede söylemiş olduğu nutuk ile cumhurreisi Roosevelt'in donanma günü münasebetile irad ettiği nutuk bu bakımdan tipik birer nümunedir. Filhakika Amerika Hariciye Nazırı Codell Hull şöyle diyor:

— «Birleşik Amerikanın herhangi bir şekilde harbe atılmıya niyeti yoktur. Almanya bize harb ilân etmedikçe harbe sürüklenmiyeceğiz.»

Bu, sıcak bir duştur, fakat bir gün sonra sözü muhterem Mister Roosevelt alarak:

— «Hitlerizm ezilecektir, Hitlerizmin ezilmesinde bizim de rolümüz olacaktır» diyor. Bu da soğuk duştur. Bununla beraber Cordell Hull'un nutkunu kongrede söylediği ve ilk gayesinin bitaraflık kanununun tadiline müteallik lâyihayı kısa bir zaman içinde geçirmek için etrafta yükselen endişeleri hafifletmiye matuf olduğu, Mister Roosevelt'in ise bir taraftan Almanyaya, diğer taraftan da iç memlekete hitab ettiği düşünülecek olursa nutukların bu şekilde tertib edilmiş olmalarını hayretle karşılamamak icab eder: plân evveleden düşünülmüş, en küçük teferrüatına varıncaya kadar itina ile hazırlanmış bir plândır, tatbik sahasında muvaffak olarak Amerikayı ilânlı veya ilânsız fakat mukadder bir harb haline getirmesi ihtimali de galib görünmektedir. Şu kadar var ki Amerika cümhurreisinin son nutkunda gözümüze çarpan iki fıkra Amerikayı harbden korumak istiyenlerin el'an büyük bir kuvvet teşkil etmekte olduklarını düşündürtmektedir. Bu fıkralardan birincisinde Almanyanın cenubi Amerikayı da işgal ederek üç beş vassal hükûmete ayırmak niyetinde olduğunu anlatıyor, ikinci fıkra ise gene Almanyayı müslümanlık da dahil olmak üzere bütün dinleri ortadan kaldırarak bunların yerine müşterek din kitabı olarak «Mein Kampf»ı koymak projesile itham ediyor.

Kim bilir, belki Mister Roosevelt haberi iyi kaynaktan almıştır; Her Hitler de Almanyanın mevcud kuvvetini on, on beş defa artırdıktan başka Okyanusa donanmasız olarak hâkim olmanın yolunu bulmuş, din gibi manevi kuvvetlerin şifahi bir emir ile ortadan kaldırılabilmeleri nin imkânını da keşfetmiştir. Nereden, nasıl, ne şekilde gibi sual zincirlerine cevab aramak zahmetine girmiyerek Mister Roosevelt tarafından ileriye sürülen iki iddianın da halk arasında tesir yapabilecek mahiyette olduğunu kabul edelim.

Amerika bütün Avrupa gibi din bahsine çok ehemmiyet verir, son derece mütedeyyin ve mütaassıbdır, bunun içindir ki Rusyaya yardım edilmesi bahsi açıldığı zaman Amerikanın bütün kiliseleri ayaklanarak yardımın ilk şartı olmak üzere Rusyadan din serbestisinin iade edilmesinin taleb edilmesini istemiştir ve Amerika bu yolda bir teşebbüste bulunmak mecburiyetini duymuştur. Şimdi Mister Roosevelt Almanya aleyhinde bir silâh olarak Amerikanın bu en ince ve kuvvetli hissine müracaat ediyorsa harb aleyhdarlarından gördüğü mukavemetin tahmininden fazla çıkması neticesinde buna mecbur kalmış olabileceği düşünülebilir. Esasen görülüyor ki, Mister Roosevelt ve taraftarları Amerikayı harbe hazırlamıya çalışırlarken Amerika için aksi yolun daha doğru olduğunu düşünenler âtıl durmamaktadırlar. En son olarak Amerikanın en fazla tanınmış 25 şahsiyetinin müşterek imzasile cümhurreisine verilmek üzere bir mektub hazırlamışlar, bir taraftan da büyük bir miting tertib etmişlerdir. Programa göre bu mitingde Amerikanın tanınmış şahsiyetleri Amerika halkını harb cereyanından tahzir eden nutuklar söyliyeceklerdi, bu nutuklar radyo vasıtasile bütün memlekete dinletilecekti; fakat Amerikada gazeteleri olduğu gibi radyo istasyonlarını da büyük şirketler idare eder, bu şirketler ise tamamen harb taraftarıdırlar. Binaenaleyh harb aleyhdarı olanlar propaganda için kâfi derecede gazete ve radyo yollamamıştır. Buna rağmen mücadele gittikçe artarak devam etmekte ve her vasıtayı meşru görmektedir. Mister Roosevelt'in nutku bu mücadelenin safhalarından birini teşkil ediyor.

TAKVİM — 1 inci Teşrin

Rumi sene 1357 — 1 inci Teşrin 17	30 Perşembe Resmi sene 1941	Arabi sene 1360 — Hızır 178

GÜNEŞ S.	GÜNEŞ D.	Şevval 9	İMSAK S.	İMSAK D.
6	29		4	49
1	20		11	49

	Öğle S	Öğle D.	İkindi S	İkindi D.	Akşam S.	Akşam D.	Yatsı S.	Yatsı D.
V.	11	58	14	49	17	08	18	42
E.	6	49	9	40	12	—	1	32

Resimli Makale:

Hüküm vermekte acele etmeyiniz

Kitabın son sayfasını henüz okumadınız, kendinizi talihli veya talihsiz mes'ud veya bedbaht etmekte acele etmeyiniz.

Bir insanın hayatını nasıl geçirmiş olduğuna dair değişmiyen kat'i hüküm ancak son devrinde ve ekseriya başkaları tarafından verilir.

Şehir Haberleri

Bazı yağ tacirlerinin buldukları garib hileler

Elerindeki yağları fiatları artırılan mıntaka mallarından göstererek çok para alıyorlarmış

Fiat mürakabe komisyonu, geçen hafta içinde mıntaka ticaret müdürlüğünde yapmış olduğu bir toplantıda, İstanbula mal sevkeden Erzurum ve havalisi istihsal mıntakalarında, yağların fiatlarında bir miktar yükselme görüldüğünü nazarı itibara alarak satış fiatlarını kilo başına 15 kuruş yükseltmişti. Bu karardan fırsat bulan bazı açıkgözlerin, ellerindeki yağları Erzurum ve Kars havalisinden gelmiş gibi göstererek satmağa kalktıkları, bazı kimselerin de, Edirne yağlarına, ileride bir miktar fiat tezayüdü kabul edileceğini tahmin ederek bir hayli stok topladıkları söylenmektedir. Halbuki fiat mürakabe komisyonunu, kilo başına 15 kuruş zam yapmağa sevkeden âmil, sırf istihsal mıntakalarında maliyet fiatlarının yükselmesi olmuştur. Edirne ve havalisinden gelen yağlarda ve diğer maddelerden çıkarılan yağlarda böyle bir vaziyet görülmediğinden hiç bir zam mevzuubahs değildir.

Üniversite yarın merasimle açılıyor

Üniversitenin bütün fakültelerinde yarın merasimle derse başlanacaktır.

Üniversitenin eski ve yeni talebeleri saat 8 den itibaren merkez binasında toplanacaklardır. Saat 8,30 da merasimde hazır bulunan bütün talebe hep bir ağızdan İstiklâl Marşını söyliyecek, müteakiben Rektör Cemil Bilsel bir hitabede bulunacaktır. Rektör bu hitabesinde İstanbul Üniversitesinin beynelmilel ilim sahasındaki mevkii ile Darülfununun ilgasından itibaren geçen her sene zarfında muhtelif fakültelerden elde edilen muvaffakiyet derecesini tebarüz ettirecektir.

Cemil Bilselin açış nutkundan sonra üniversitenin en kıdemli ve en yeni talebeleri tarafından birer hitabede bulunulacaktır. Bilahare merasime nihayet verilerek her sınıf kendi dershanesine gidecek, derslere başlanacaktır.

Pencereye merdiven dayayarak girerlerken yakalandılar

Yunus ve Cemal isimlerinde iki genç Fatihte Hacı Üveys mahallesinde bir evin penceresine merdiven dayamışlar, fakat içeri girerken yakalanmışlardır.

Hırsız gençler derhal adliyeye verilerek, nöbetçi Asliye ceza hâkiminin kararile tevkif edilmişlerdir.

Millî Bayramı bütün yurd coşkun bir sevinçle kutladı

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

mürekkeb bir heyet şehidliğe giderek aziz şehidlerimizin hatıralarını taziz etmiş ve mezarlarına çelenkler koymuştur.

Büyük geçid resminin yapılacağı Taksim meydanı saat on bire doğru tamamen dolmuştu. Beyoğlu hattına işliyen tramvay seferleri kesilmiş, caddeler kalabalıktan geçilmez bir hal almıştı.

Merasimin saat 14,30 da başlıyacağı ilân edildiği halde halk geçid resmini ve kahraman askerlerimizi yakından görmek, onları doya doya alkışlamak için saatlerce beklemeği göze almıştı. Saat 12 de Selimiye kışlasından 21 pare top atılmış, geçid resmine iştirak edecek askeri birliklerle okullar ve diğer teşekküller saat 13 e doğru meydandaki yerlerini almağa başlamışlardır.

Vali ve Belediye Reisi Dr. Lûtfi Kırdar saat 13 ten itibaren vilâyette tebrikleri kabule başlamış, İstanbulda bulunan meb'uslar, komutanlar, generaller, kara, deniz, hava üstsübayları, Parti idare heyeti reisi ve azaları, Üniversite, Vilâyet, Belediye ve diğer resmi daire ve müesseseler erkânı, Şehir Meclisi azaları, muhtelif teşekküller mümessilleri ve ecnebi konsoloslar Valiyi ziyaretle tebriklerini bildirmişlerdir.

Vali, kumandanlar saat 14.30 a doğru Taksim meydanına gelmişlerdir. Bu sırada ecnebi konsoloslarla Vilâyet, Parti, Belediye erkânı, daire ve müesseseler müdürleri de hazırlanan tribünde yerlerini almışlardır.

Saat 14,20 de Vali Lûtfi Kırdar Parti reisi ile birlikte Cümhuriyet abidesi önünde isbatı vücud etmiştir. Burada başta Orgeneral Fahrettin Altay olmak üzere Korgeneral Cemil Cahid Toydemir, Koramiral Şükrü Okan, Korgeneral Rüştü Akın, Tümgeneral Kemal Balıkesirli, yeni İstanbul Komutanı Tümgeneral Rifat Matracı, Örfi İdare Komutan vekili Tümgeneral Ziya Yazgan, Tümgeneral Zekâi Okan, Hüsnü Rıza Ünsal, Asım Tınaztepe, Aziz Aksabır, Yümnü Üresin, Kemal Yaşınkılıç, Ekrem Türker, Tuğbay Hakkı Tekçe ve diğer generallerle üstsübaylar sıralanmış bulunuyorlardı.

Merasime iştirak eden alayların sancakları da süngülü kıt'alar arasında abide etrafına getirilmişti.

Uzun ve keskin bir borazan sesini müteakib abidenin önündeki direğe bayrak çekilmiş, bu sırada bando İstiklâl marşını çalmış, meydanı doldurran binlerce asker, mektebli ve halk hep bir ağızdan millî marşı söylemişlerdir. Bundan sonra hazırlanan çelenkler Cümhuriyet abidesine konulmuştur.

Müteakiben Vali ve Orgeneral Fahrettin Altay bütün diğer generallerle birlikte askeri kıt'a ve okulların önünden geçerek bayramlarını kutlamışlar ve tribündeki yerlerine geçmişlerdir.

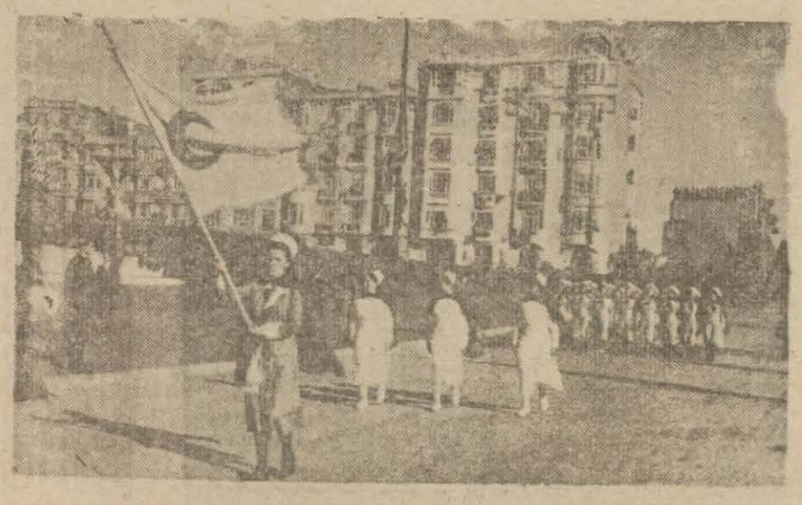

Kızılay hastabakıcılık mektebi talebeleri geçerlerken

Saat 14,30 dan biraz sonra geçid resmine başlanmıştır. En önde bando olduğu halde kız ve erkek izciler, lise ve öğretmen ve san'at okullarının kız ve erkek talebeleri, Kızılay hastabakıcılık mektebi talebeleri muntazam bir şekilde geçmişlerdir.

Müteakiben kahraman ordumuzun geçişi başlamış, en önde merasim komutanı olduğu halde piyade alayları, motörlü zırhlı alaylar, tank ve zırhlı otomobil alayları, motörlü bindirilmiş alaylar, atlı ve motörlü topçu alayları, süvari alayı, fen ve jandarma birlikleri, bahriyeliler Vali ve Komutanı selâmlayarak fevkalâde bir intizam içinde geçmişlerdir. Kahraman askerlerimiz geçerken Taksim meydanını dolduran on binlerce halk coşkun tezahüratta bulunmuş, (yaşa, varol) sesleri dakikalarca meydanı kaplamıştır. Halk bıkmadan ve yorulmak bilmeden mütemadiyen kahraman Mehmedciği alkışlamıştır. Bu sırada bir tayyare filosu meydan üzerinden uçarak merasime iştirak etmiştir.

Ordu birliklerinin geçişini müteakib beden terbiyesi mükellefleri, polis, itfaiye müfrezeleri, sporcular, gençlik klüpleri, Kızılay ve Hava Kurumu mümessilleri tribünün önünden geçmiş, böylece merasime nihayet verilmiştir. Geçid resmi üç saatten fazla devam etmiştir.

İstanbulun bütün kazalarında da Cümhuriyet bayramı coşkun tezahüratla kutlulanmıştır.

Beşiktaştaki merasim

Beşiktaş mıntakasındaki ilkokul talebeleri öğleden evvel Parti binası önündeki meydanda toplanmışlardır. Burada bando İstiklâl marşını çalmış, hazırlanan direğe bayrak çekilmiştir.

Müteakiben Parti adına idare heyeti azasından profesör Etem Akif ve ilkokullar namına iki talebe tarafından bir hitabe irad olunmuş, talebeler bir geçid resmi yapmışlardır.

Halk kürsülerinde

Cümhuriyet Bayramı münasebetile şehrin muhtelif semtlerinde kurulan halk kürsülerinde dün muhtelif hatibler söz alarak cümhuriyetin kıymet, üstünlük ve önemi hakkında hitabelerde bulunmuşlardır. Halk hatiblerinin hitabeleri binlerce vatandaş tarafından alâka ile dinlenmiştir.

Gece şenlikleri

Gece bütün şehir elektrikle tenvir edilmiş, resmi ve hususi binalar, abideler projektörlerle aydınlatılmıştır. Geç vakte kadar bol ışık dalgaları arasında insan kalabalığı ile dolan sokaklar geçilmez bir hal almıştır.

Saat 19 da Taksim meydanında askeri birlikler ve diğer teşekküllerin iştirakile bir fener alayı yapılmıştır.

Saat 22 de Vali ve Belediye Reisi tarafından Taksim gazinosunda bir balo verilmiştir. Askeri ve mülki erkânın, birçok güzide davetlilerin bulunduğu bu balo çok sıcak bir hava içinde geç vakte kadar devam etmiştir.

Halkevlerinde

Dün gece bütün Halkevlerinde toplantılar yapılarak konferanslar, temsiller ve konserler verilmek suretile büyük bayram kutlulanmıştır.

Eminönü Halkevindeki merasim saat 20.30 da Adnan Öğütün açış sözile başlanmış, bunu muharrir arkadaşımız Nusret Safa Coşkunun Cümhuriyet ve İnkılâb mevzulu konferansı takib etmiştir. Konferanstan sonra bir konser verilmiştir.

Beşiktaş Halkevinde de İstiklâl marşı ve konferansı müteakib «Kızıl çağlayan» piyesi temsil olunmuştur.

Kalabalık bir halk kütlesinin bulunduğu Üsküdar Halkevindeki merasime de gazeteci arkadaşımız Ecved Güresin açılış hitabesile başlanmış, müteakiben dil ve edebiyat kolu başkanı İhsan Tezer büyük bayramımızın hususiyetlerini belirten bir söylevde bulunmuştur. Büyük bir alâka ile takib edilen toplantıya gösterit kolunun bir temsilile nihayet verilmiştir.

Bayram şenliklerine bugün de devam olunacak, Halkevlerinde toplantılar, eğlenceler yapılacaktır.

Şarab Enstitüsünün hazırlıkları

Mecidiyeköyündeki likör fabrikasının Bomonti bira fabrikasına nakline başlanmıştır. Fabrikadaki tesisat tamamile nakledildikten sonra kurulacak olan şarab enstitüsü için hazır

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

İstanbul sularında arasıra yüz bin balık tutuluyor, yarısı memleket dışına yollanıyor, birazı şehir içinde satılıyor, geriye kalanı da denize dökülüyor.

Bu haberi gazetede okuduğunuz zaman hayrette kalıyor:

— Sebeb? diye soruyorsunuz. Söylüyorlar:

— Tutulan balığın hepsini de konserve yapmak için teşkilât yoktur, tamamını buzlıyarak saklıyabilsek gene iyi, fakat bulabildiğimiz buz yetişmiyor, çünkü belediyenin elinde fazla amonyak yoktur, fazla buz yapamıyor.

Üç beş zenginin çıkıp da mevcuduna ilâveten birkaç konserve fabrikası kurmayı, amonyağı memleket içinde fazla miktarda istihsal etmeyi akıl edemeyişlerine:

İSTER İNAN İSTER İNANMA!

bayram keşidesi dün yapıldı

193.245 numaralı bilet 50.000 lira kazandı

Millî Piyangonun Cümhuriyet Bayramı fevkalâde keşidesi dün saat 17,30 da Ankarada Sergievinde yapılmıştır.

Bu çekilişte kazanan numaraları ikramiye miktarlarile aşağıda bulacaksınız.

50.000 lira kazanan
193245

20.000 lira kazanan
106976

10.000 lira kazananlar
094142 307972

5.000 lira kazananlar
10818 016876 070961 201039 332082 376079

2.000 er lira kazananlar
Son beş rakamı (22000) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (61922) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (67145) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (92018) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (94220) ile nihayet bulan 4 bilet.

1.000 er lira kazananlar
Son beş rakamı (23399) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (39201) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (49761) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (49975) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (56302) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (64605) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (68089) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (75708) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (77808) ile nihayet bulan 4 bilet.
Son beş rakamı (99331) ile nihayet bulan 4 bilet.

500 er lira kazananlar
Son dört rakamı (3669) ile nihayet bulan 40 bilet.
Son dört rakamı (9073) ile nihayet bulan 40 bilet.

100 er lira kazananlar
Son üç rakamı (228) ile nihayet bulan 400 bilet.

10 ar lira kazananlar
Son iki rakamı (49) ile nihayet bulan 4.000 bilet.

2 er lira kazananlar
Son rakamı (5) ile nihayet bulan 40.000 bilet.
Son rakamı (6) ile nihayet bulan 40.000 bilet ikramiye kazanmışlardır.

Asberlik işleri

Şubeye davet

Fatih Ask. Şubesinden:
Süvari Tğm. Bürhanettin 32249.
Tbb. Yzb. Osman Nuri 337_33.
Levazım Asteğm. İsmail 38045.
P. Teğm. Mehmed Oğ. Ahmed Sami 14099.

RADYO

CUMHURİYET BAYRAMI

PERŞEMBE 30 İlkteşrin 1941

7.30: Saat ayarı, 7.33: Marşlar (Pl.), 7.45: Ajans haberleri, 8: Hafif müzik (Pl.), 8.15: Evin saatı, 8.30: Hafif müzik programının devamı (Pl.), 8.45: Konuşma: İktısad Vekâleti adına Şevket Süreyya, 9.05: Halk havaları ve oyunları (Pl.), 9.30: Konuşma: Ziraat Vekâleti adına Rahmi Öke, 9.50 Uvertürler (Pl.), 10: Konuşma: Münakalât Vekâleti adına Dr. Rüçhan Akıncı, 10.20: Senfonik müzik (Pl.), 10.45: Temsil, 11.30: Konuşma: Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti adına Hurrem Seren, 11.50: Riyaset-i cumhur bandosu, Millî marşlar, 12.15: Konuşma: Ticaret Vekâleti adına Celâl Yerman, 12.35: Köy türküleri ve sahil oyunları, 12.45: Saat ayarı ve ajans haberleri, 13: Saz eserleri ve türküler, 13.30: Konuşma: Kızılay Kurumu adına Mümtaz Falk Fenik, 13.50: Hafif müzik (Pl.), 14: Konuşma: Cümhuriyet Merkez Bankası adına Sanober Tanyeri, 14.20: Hafif sololar (Pl.), 14.30: Konuşma: Beden terbiyesi umum müdürlüğü adına Celâl Dinçer, 14.50: Marşlar (Pl.), 15: Konuşma: Çocuk Esirgeme Kurumu adına Kırklareli meb'usu Fuad Umay, 15.20: Çocuklar için müzik (Pl.), 15.45: Konuşma: Türk Hava Kurumu adına Erzurum meb'usu Şükrü Koçak, 16.05: Marşlar ve hafif parçalar (Pl.), 16.15: Konuşma: Ulusal ekonomi ve arttırma kurumu adına Antalya meb'usu Nurullah Esat Sümer, 16.35: Kapanış, 18: Saat ayarı, 18.03: Radyo caz orkestrası, 18.30: Yardım Sevenler Cemiyeti adına Mehrure Aksoley, 18.50: Radyo caz orkestrası, 19: Dertleşme saati, 19.15: Radyo caz orkestrası, 19.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45: Konuşma: Türk maarif cemiyeti adına Faruk Kurtuluş, 20.05: Yurttan sesler, 20.15: Radyo gazetesi, 20.45: Popüler havaları, 21: Ziraat takvimi, 21.10: Rumeli ve serhad türküleri, 21.30: Şiir saati, 21.45: Radyo senfoni orkestrası, 22.30: Saat ayarı ve ajans haberleri,

Çocuklarımızın Sıhhati

Analık ve analığın vasıfları, vazifeleri

Yazan: Profesör doktor İhsan Hilmi Alantar

Gayet açık bir şey! Dünyaya ana olarak gelinmez; analık kisbidir; kız büyür, evlenir ve sonra ana olur. Fakat her kız ana olabilirse de her ananın çocuğu ayni surette büyümez; yalnız iyi anaların çocukları iyi büyüye - bilir; çocukların sağlam büyümeleri için onların sağlam analardan doğmuş olmaları gereklidir; lâkin buna güvenerek sağlam doğan her çocuğun artık daima sağlam kalacağını sanmak yanlıştır; çünkü sağlam doğuş her zaman sağlam kalışı garanti etmez; bu garantiyi verecek olan ananın kendisidir.

Çocukların sağlam kalmaları için onların sıhhatlerini idame ettirecek surette iyi büyümeleri icab eder, ve işte bu iş, anaya verilmiştir.

Analığın birçok vasıfları vardır; bunların birçoğu karaktere taallûk eder; meselâ ana fedakâr, feragati nefis sahibi, sabırlı ve ciddi olmalı, vaktinin birçoğunu - hattâ lâzım olduğu zamanlarda hepsini - çocuğuna hasret - melidir.

Analar için hüsnü niyetten başka bir de bilgi lâzımdır; bu, «çocuk bakımı» noktasından gerekli olan malûmata sahib olmak demektir. Ananın durumu ve bilgisi çocuğun sıhhatinin emniyet sûpapıdır; yavrularına vakfı nefs eden bilgili annelerin çocukları iyi büyür; işte yukarıdaki iyi ana tâbirinden maksadımız bu idi; bir kadına iyi ana diyebilmek için o kadının yaşını, sıhhatini, bilgisini, karakterini, ehemmiyetli surette gözönünde tutmak lâzımdır.

Çocuk sahibi olan bir ana yavrusunu doğumu hemen takib eden dakikalardan itibaren hemen kendine çekerek ve ona bütün yardımları yapacaktır; onun karnını doyurmak mı lâzım?. Peki.. Onun altını temizlemek mi lâzım? İşte.. Onu soğuktan korumak mı lâzım? Hemen.. Onun uykusu mu geldi? Derhal.. Memesini verecektir, besliyecektir, giydirecektir, yatıracaktır..

Çocuk gelişip de ona memeden başka mamalar da vermek iktiza edince bu mamaları kendi elile hazırlamaktan haz duyacaktır; bazı analar çocuklarını her hangi bir kadının bakmasını istemişlerdir; bu gibi analar yavrularının bakıcı kadını kendilerine tercih ettiğini sezerlerse ve görürlerse hiç şaşmamalıdır; buna kendileri sebeb olmuşlardır ve binaenaleyh cezasını da kendileri çekeceklerdir; bir ana yavrusunu yabancı bir kadın eline kolay kolay vermez.

Çocuk büyüdü, okul yaşına girdi; yeni bir hayata başlıyor; ona yeni mekânını hoş gördürmek, ona arkadaşlarını sevdirmek imkânlarını verecek olan gene anadır.

Ana sabahleyin erken kalkacak, artık okul talebesi olan yavrusunun kahvaltısını hazırlıyacak, beraber alacağı yemeği verecek, mekteb çantasını toplamasına yardım edecek, çocuğunu kapıdan selâmetliyecek, eğer okul uzakça ise ona oraya kadar arkadaşlık edecektir. Ananın vazifeleri o kadar çoktur ki onları birkaç satır içinde birer birer saymak kabil değildir; tevekkeli eskiler «ana hakkı ödenmez» demişler... Hakikaten candan bir ananın hakkı hiç bir vakit ödenmez; bütün bu vazifeleri hakkile gören bir anaya ne mutlu...

Yukarıda «analık sonradan geldiği - ne göre kisbidir» demiştim. Fakat kızlarımızın kalblerinde tâ doğuştanberi bu hususta bir ilgi, bir meyil - vakti gelinciye kadar gizli kalsa bile - mevcuddur; birçok başka karakterler gibi bu his de ancak zamanı gelince inkişaf eder, meydana çıkar; o halde «bu his kızlarda esasen mevcuddur; doğuştanberi vardır» dersek daha doğru söylemiş oluruz; hani birçok mesleklere olan fıtri istidad gibi... Onlar için nasıl ki özel bir istidad lâzımsa analık için de böyledir; fakat böyle meslekler karşı istidad sahibi olanlar pek az bir yekûn tutmasına mukabil kızlarda analık hissi yüzde yüz hemen hemen yakındır; zaten kız ile oğlanı ayırd etmek öteki ne kadar pantalon giyerse giysin, beriki de ne kadar saçlarını uzatırsa uzatsın, daha ilk zamanlardan itibaren onların oyunlarından, oyuncaklarından, hal ve tavırlarından hemen bir bakışta kolaylıkla anlaşılabilir.

Kızlarda fıtri olan bu hissi, açmada büyüklerin, ev halkının, göreneğin tesiri olduğu aşikârdır; bazı evlerde bu hissi meydana çıkarmak yolunda gidilmesine mukabil bazılarında lâkaydi mevcud olabilir; bu husustaki ihmali hiç bir surette mazur görmek doğru değildir; her ev analığı inkişaf ettirecek surette birer merkez olmalıdır; aksi halde oralara bir «aile ocağı» adını vermek abes olur.

Tarihten sayfalar

Padişah olmayı kuran bir zorbanın maceraları

YAZAN
Kadircan Kaflı

Balıkesirde doğmuştu, «Solakoğlu» diye meşhurdu; fakat bu şöhret çok geçmeden unutuldu; çünkü sipahi yazıldıktan sonra gösterdiği kabadayılık dedelerinin namlarından baskın çıkmıştı. İlyas ağa emsali arasında eşi bulunmıyan bir yiğitti, gözü pek, sözü tekti; atla cirid meydanında, er alanında seyran ederken görenleri hayran ederdi.

Henüz gençken Karesi vilâyetini zorbalar sarmıştı. İlyâs âğâ devlete ve padişaha sadık bir müslümandı; zorba'ara öyle pala salladı ki cümlesi yok oldu; büyüklerin gözlerine girdi; paşa odu; Anadolu Beylerbeyi mevkiine yükseldi; Bağdad muhasarasında Hâfız paşa ile beraber bulundu; Acem ordusuna karşı öyle yaralıklar gösterdi ki başkumandan onu diğerlerine örnek diye padişaha sağladı. Lâkin Hüsrev Paşa böylelerini çekemezdi; padişahın henüz çocuk oluşundan istifade ederek başlı başına saltanat sürüyordu. İlyâs paşadan Anadolu Beylerbeyliğini aldı. Aldı amma lâfta aldı. Çünkü İlyâs paşa senelerden beri maiyetinde bulunan gözü kara sipahileri derledi topladı; baba yurduna döndü; orada bir hükümdar gibi yaşamıya basladı. Ne padişahı, ne sdrazamı, ne de Beylerbeyini tanıyordu; hatta çok zaman Allahı bile tanımıyordu. Emrinde öyle acar herifler, öyle yaman efeler vardı ki her biri padişahın akpı kulu dönmelerinden bin tânesini palasının önüne katar da katar katar sürerdi!

Devlet böyle adama ne yapabilir; İstanbulda değil ki birkaç bostancı veya çavuş gönderip boğdursun; yahud divan yerine çağırıp da siyâset çeşmesinde celâda başını kestirsin. Halk ezziliyormuş; nidelim, onu İlyas paşa ezmediği zaman devlet eziyordu. Hiç olmazsa devletin namusunu korumak lâzım. Bunun için de en kestirme yol şudur: Bükemediğin bileği öp, demişler. İlyâs paşaya bir iki derece daha yüksek rütbe verirsin, gönlünü alırsın; vurgundan hisse koparırsın. Elbet fırsat ele geçer, o zaman da ensesine pençe atar, celâdın önüne fırlatırsın.

İlyas paşaya üç tuğlu vezir rütbesi verildi; bu rütbenin alâmeti olan altın zincir gönderildi.

Artık eski Solakoğlunun gururuna son yoktu. Devletin üç tuğlu veziri olduktan sonra civardaki bir takım kılkuyruk sancak beylerinin ne değeri olabilirdi; hele adamları da çoğalıyordu ve daha çok paralazımdı. Hükûmet ettiği yerlerdeki halk iyice soyulmuştu; soyulacak yeni halk yığınları lâzımdı. Bunların bir takımı denizin ötesinde bulunuyordu. Adamlarının en âcârlarından Kara Mahmudla Sarı Osman'ı çağırdı; yetecek kadar adam verdi; gemilere bindirdi; Midilli adasına gönderdi. Adâ hâlkı o yılın vergisini iki defa vermişti. İlyas paşanın ne azgın bir müstebid olduğu duyulmuştu; ondan herkes titriyordu; fakat olmayınca ne verilir! Verilmeyince Kara Mahmudla Sarı Osman halkın canlârını alacaklardı! Zaten tehlikede olan canlarını tehlikeye atarak sâlâha sarıldılar: iki zorba ile adamlarını kötü karşıladılar. İlyas paşa ile aralarında deniz bulunuşu da onlara cesaret vermişti.

Midilli halkı iki zorbayı öldürdüler; adamlarını da öldürdüler. İlyas paşa onlardan hiçbirini bir daha göremedi; yalnız ölüm haberlerini aldı. Ah, arada deniz olmasaydı! Araba ve atla deniz geçilmez ki.. Sahilde kayık da kalmamıştı; Adalılar sahiblerine bol para vererek kendi limnlarına çekmişlerdi ve bunda gerçekten isabet etmişlerdi.

Manisa Beyi Bıçakçıoğlu İbrahim onun bir emrini yapmamıştı. Midilliye karşı duyup da söndüremediği hinci İbrahim Beyden çıkarmak istedi. Ordusuna hemen hazırlanmasını emretti; bu bir paşa ordusu değil, hükümdar ordusu idi. Hepsinin atları beyaz, al yahud siyah olan taburlar vardı. Birçoğunun elbiseleri sırmalı, silâhları mücevherli idi. Manisayı muhasara etti; girdi ve bir hükümdar gibi hareket ederek askerine orayı üç gün yağma müsaadesini verdi. Artık gururu son dereceyi bulmuştu; mağlûb olmıyacağını sanıyordu. Hayalinde bütün Anadoluyu ele geçirdiğini hükümdarlık ilân ettiğini, hattâ Osman oğullarını defederek Topkapı sarayına yerleştiğini görüyordu. Nice soysuz adamlar kılıçları sayesinde, birer köle oldukları halde bir gün hükümdar olmamışlar mıydı? Kahramanlık hikâyelerine bayılıyordu. Etrafına hocaları, hacıları, âlimleri topluyor; dalkavukları diziyor, eğleniyordu. Çok geceler Şehnameyi okutmuş, dinlemiş, sabahı etmişti. Timurlengi çok beğeniyordu; işte o da babadan hükümdar değildi; gençliğinde ne tehlikeler, ne sıkıntılar çekmişti; en sonra İran ve Turan İmparatorluğunu ele geçirmişti. İlyas paşa onun da târihini okutuyor; dikkatle, merakla, hayranlıkla dinliyordu; o târihten alınacak dersler var mıydı? Vardı ve alıyordu; inşallah pek yakında bu dersleri tatbik zamanı gelecekti!

Devlet ona hiçbir şey yapamıyordu; hattâ gönlünü almağa çalışıyordu. Doğrusu o da hemen dikbaşlılık etmiyordu. Bir aralık hastalandı; ne hekimler, ne hocalar bir şey yapabildiler. Şeyhislâm Yahya Efendi ile arası iyi idi. Haber gönderdi ve hekim istedi. Devrin meşhur hekimlerinden Ömer Efendi paşanın bulunduğu yere gitti; onu iyileştirdi. Hükümdarlık kurarken hasta döşeğe bağlı kalmak gururunu biraz kırmıştı; devlet ka-

(Devamı 4/1 de)

vaziyetini nasıl görüyor?

Ruslar Alman ilerleyişinin önüne geçemiyorlar

Londra 30 (A.A.) — Moskova civarında ağır çarpışmalar cereyan etmektedir.

Rus tebliğinde isimleri geçen Mojavsk yüksek infilâklı bombalar ve almanca beyannameler atmışlardır.

Bombaların sebeb oldukları büyük yangınlar müşahede edilmiştir.

Volokolamsk, Malorajoslavetz her biri Moskovaya takriben yüzer kilometre mesafede bulunan mahallerdir.

Cenubi Ukraynada vaziyet hâlâ cidiyetini muhafaza etmektedir.

Ruslar Alman ilerleyişinin önüne geçememişlerdir.

Almanlar Rostofa biraz daha yaklaşmışlardır.

Almanlar 5000 den fazla zayiat vererek Perekop berzahında bir istinad noktası elde etmişlerdir.

"Son Posta,, nın bulmacası: 20- (4)

Bunlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollıyan her okuyucumuza bir hediye takdim edeceğiz

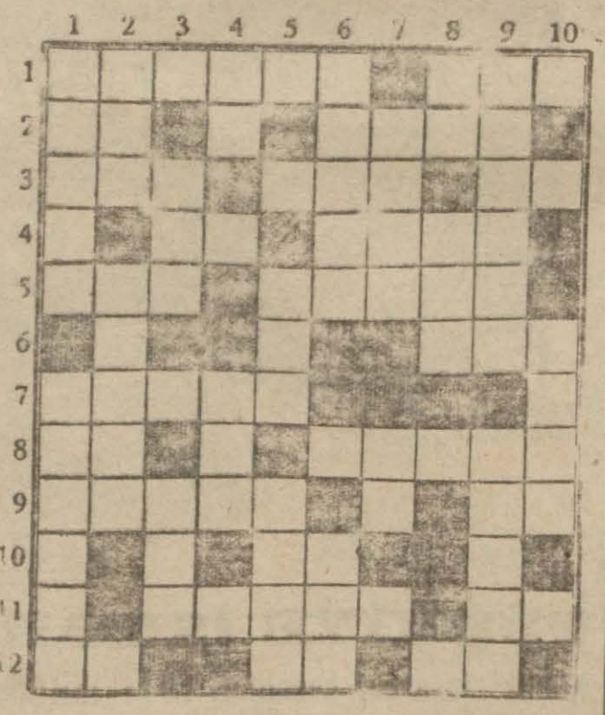

Soldan sağa:

1 — Sulhla alâkalı bir isim (6), Bir gıda maddesi (3).

2 — Arkadaş (2), Rusyada meşhur bir dağ (4).

3 — Cemi ifadesi (3), Orta (3), Su (2).

4 — En mühim ve hayati gıda maddesi (2). Geçmiş zaman (4).

5 — Serbest (3), Vatanımızın mühim bir parçası (5).

6 — Şimal memleketlerine mahsus bir nevi geyik ki ayni zamanda bu isimde Avrupada bir nehir de vardır (3).

7 — Gelin eşyası (5).

8 — Örmekten emri hazır (2), Uzak değil (5).

9 — Kilise adamı (5), Bir nota (2).

10 — Başına bir (y) getirirsek hayvan gıdası olur (2).

11 — Çöllerde görünür bir şey (5), Zaman (2).

12 — İştirak ifadesi olduğu gibi sonuna bir (ş) ilâve edersenız ölülüğü ifade eder (2), Vilâyet (2), Bir renk (2).

Yukarıdan aşağıya:

1 — Güzel yüzlülükle alâkalı bir erkek ismi (5), Bugünkü dünyanın en mühim ve meşhur bir devlet adamı (6).

2 — Başına bir (y) eklerseniz Boğazicinde [illegible] Harb mağlûbiyetlerinde görülen insan zincirleri (5).

3 — Avrupada kömürlerile meşhur bir havza (3), Arık, öz, (3).

4 — Bir nota (2), Küçük değil (3).

5 — Zevk bir lezzet (3), Cennetteki kız (4).

6 — Sıcak memleketlere mahsus bir tatlı yemiş (5), Servet, varlık (3).

7 — Gök gürültüsü (4), Yemek (2).

8 — Hayret nidası (2), Bir oyun aleti (3).

9 — Portakallarile meşhur bir cenub şehrimiz (5), Akan su (5).

10 — Annenin ihtiyarı (4).

idiler. Sovyetler de buraya fazla ehemmiyet vermişler, Moskova önlerindeki ihtiyaçlarını bu istikamete getirmişler, taarruzları böylece önlemişlerdir. Buradaki Alman gayretlerine rağmen Rus mukavemetinin esaslı olarak kırılamamış olmasını gören Alman başkumandanlığı başka zayıf taraflardaki noktalarda harekete geçmek lüzumunu görmüştür. İşte Sovyetlerin bahsettikleri bu şehir bölgesinde Almanların harekete mecbur olması çok muhtemeldir.

Bu yeni taarruzlarla münasebetli olarak Majayk bölgesindeki taarruzlar da şiddetlenmiş, yeniden terakkiler kaydedilmiştir. Ancak bu terakkiler çok mühim bir mahiyet arzetmiyor.

Londra radyosuna göre Ural bölgesindeki müdafaa mevzilerini yarmışlardır. Fakat bu kesmenin nasıl bir inkişaf gösterdiği bilinmiyor.

Almanlar Rostofa yaklaştılar

Bir habere göre cenub cephesinde Ruslar geri çekilmektedir. Almanların Rostofa 15 kilometre yanaşmış oldukları rivayet ediliyor.

8 Rus gemisi batırılmış

Bildirildiğine göre Onega gölünde Fin deniz kuvvetlerile Rus deniz kuvvetleri arasında 3 saat süren bir çarpışma olmuştur. 8 Rus gemisinin batırıldığı söyleniyor. (Radyo gazetesi)

Sovyet tebliği

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

tahrib edilmiştir. Biz 12 tayyare kaybettik.

Kat'i rakamlara göre Moskova civarında 27 İlkteşrinde, evvelce söylendiği gibi sekiz değil, 20 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

28 İlkteşrinde. Moskova civarında altı düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Alman Devlet Reisi Türk Generallerini kabul etti

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

Türk generalleri, doğu cephesinde yaptıkları ve kendilerine Alman kıt'alarının ve müttefiklerinin muvaffakiyet ve yiğitlikleri hakkında etraflı bir fikir veren bir seyahatten dönmektedirler.

Türk generalleri, bundan maada kara orduları başkumandanı general Feld - Mareşal Von Brauchitch ile genelkurmay başkanı Feld - Mareşal Keitel'i de ziyaret etmişlerdir.

kıt'ası selâmlamış ve Büyük Millet Meclisi riyaset divanı azaları karşılamışlardır. Bütün devlet erkânının, müesseseler mümessillerinin ve kordiplomatiğin tebriklerini kabul ettikten sonra geçid resminin yapılacağı sahaya gelen Millî Şef, coşkun tezahürat arasında izcileri ve kıtaatı teftiş eylıyerek Riyaseticümhur tribününe selâm vermişler ve İstiklâl marşı ile selâmlanmışlardır. Millî Şef Türk ulusunun, gençliğinin ve ordusunun bu güzel yıldönümünü kutlayan ve radyo ile yayılan nutkunu söyledikten sonra hava kuvvetlerimizin açtığı geçid resmine başlanmıştır. Bütün Ankara halkının takdirlerini toplıyarak geçen tayyarelerimizi,, izcilerimiz, Harb ve Yedek Subay okulları alayları ile piyade ve süvari, topçu ve motörlü alayların geçişleri takib eylemiş ve ayni suretle sevgi ve tezahüratla karşılanmıştır. Hava ve kara kuvvetlerimizin bu geçişleri esnasında Türk Hava Kurumuna mensub yüze yakın paraşütçünün atlayışları sürekli alkışları ve takdirleri toplamıştır. Millî Şef çok muhteşem güzel bir dekor içinde geçen bu büyük geçid resminden sonra ayrılırlarken geçişlerinde olduğu gibi İstiklâl marşı ile selâmlanmış ve uğurlanmışlardır.

Edirnedeki Cümhuriyet bayramı merasimi

Edirne, (Hususî) — Cümhuriyet Bayramı şehrimizde coşkun tezahüratla kutlulanmıştır. Vilâyetteki tebrik merasimini müteakib Cümhuriyet meydanında kahraman askerlerimizin, gençlerimizin geçid resmi halk tarafından sürekli şekilde alkışlanmıştır. Vali Ferid Nomer, bir hitabede bulunmuş, süvarilerimiz arasında atlı mania yarışı tertib edilmiş, teğmen Kâmil Başaran birinci gelmiştir. Teğmen Ahmed Atlı ikinci, İbrahim Özer üçüncü olmuşlardır.

Gece de şehirde büyük bir fener alayı yapılmış, Belediyede bir balo verilmiştir.

ŞARK SİNEMASINDA BALIKÇININ KARISI

Emsalsiz bir muvaffakiyetle devam etmektedir

Tokyo, 29 (A.A.) — Royter:

Umumiyetle, Japon hariciye nezaretinin noktai nazarını müdafaa eden Japanese Times And Advertiser gazetesi, Japon askerlerile Sovyet hudud muhafızları arasında bir müsademe şeklinde vukua gelip, Pazartesi günü Sovyet ajansı tarafından haber verilen hudud hâdisesinden bahsederek diyor ki:

Japonya ile Rusya dostane münasebet halindedirler. Böyle bir hâdise, hakikaten vukubulmuş dahi olsa, ancak, küçük rütbelilerin veya askerlerin ifradlı heyecanından, yahud her iki tarafın hatasından mütevellid ikinci derecede mevzi bir müsademeden ibaret telâkki edilmek lazım gelir.

Gazete şu sözleri ilave ediyor:

Mazideki buna benzer hâdiseler, mahalli kumandanlar arasında, dostça halledilmiştir.

Şimali Bosnada 13 kişi kurşuna dizildi

Berne, 29 (A.A.) — Belgraddan gönderilen bir telgrafa göre şimali Bosnada Travnik örfi divanının kararile 13 kişi kurşuna dizilmiştir. Diğer on bir kişi de ölüm cezasına mahkûm edilmişlerse de cezaları beş sene hapse tahvil edilmiştir. Suçluların hepsi kundakçılık ile itham edilmiş bulunuyorlardı.

Kont Ciano Berlinden Romaya döndü

Berlin, 29 (A.A.) — Almanya hariciye nazırının daveti üzerine birkaç gündür Almanyada bulunan İtalya hariciye nazırı Kont Ciano bugün İtalyaya dönmüştür.

Şahane günlere lâyık Şahane program

Büyük Rejisör CECIL B. de MİLLE'in yarattığı son şaheser

KÂMİLEN RENKLİ

ZAFER ORDUSU

GARY COOPER - MADELEİN CAROLL - PAULETTE GODARD - PRESTON FOSTER ve AKİN TAMİROFF'un

Hayat verdiği büyük San'at harikası

Bugün LÂLE Sinemasında

Çılgın alkışlarla devam etmektedir

Millî Şefimiz İsmet İnönünün vecizeleri

İnkilâbların kıymet ve azametini takdir etmek için zaman zaman maziye rücu ile mukayese etmekte fayda vardır.

1914 ten sonra Türkçe sözlü

35 senelik dünya siyasetinin geçit resmi

Ebedî Şef ATATÜRK Millî Şef İSMET İNÖNÜ

Umumi Harb - İstiklâl Mücadelesi

Herkesin merak ve heyecanla göreceği film.

Bu fimlde: 25 sene dünyada geçen Siyasî - İktisadî - İçtimaî en mühim vak'ayı göreceksiniz.

Bu günü iyi anlamak için dünü gösteren film Bu akşam saat 9 da

ELHAMRA Sinemasında

Biletlerinizi evvelden aldırınız.

WİLLY BİRGEL - BRİGİTTE HORNEY

Bir Devri Tasvir Eden Film

GÖNÜL ESRARI

Samsunda Mahmut Saim

— 136 —

(Deniz suyu) mamulâtı (kolonyalarımızı) satmak için Anadolunun her tarafında bayiler arıyorduk. Gelen mektubları tetkik için ayrıca bir memur tutmağa mecbur olmuştum. Müracaat o kadar çoktu.

Bu meyanda (Samsun) dan da birçok müracaatlar vardı. Bu müracaatlar arasında bir de (Samsun hapishanesi sabık müdürü Mehmed) imzalı bir mektub vardı.

Bizim deniz sularımıza o da talibdi. «Muhterem beyefendi:

Samsun belediye idaresine. Samsun ticaret odasına, Samsun posta ve telgraf müdüriyetine yolladığınız reklâmları bendeniz de gördüm. Cenabıhak muvaffak bilhayır eylesin. Âmin.

Bendeniz senelerce Samsunda hapishane müdürlüğü yaptım. Tecrübedi de (!) ticarete az çok âşina (!) bir zatım. Cenabıhak nasib ve müyesser ederse yüksek şahsiyetinizin Samsun mümessilliğini istiyorum.

Yapacağım işin neden ibaret olduğunu, maaşın miktarını, vesair şeraitinizi lûtfen acele bildirmenizi yüksek himaye ve sahabetinizden (!) diler ve hürmetlerimin kabulünü hâkipayi âlilerine (!) yüz sürerek rica eylerim efendim.»

Samsun sabık hapishane müdürü Mehmed

Ne diyelim:

İdraki maali bu küçük akla gerekmez.

Bu akıllı (!) adamları birer, üçer, beşer bize yollıyan elbette Cenabıhaktır; kısmetimizdir. Derhal bir nüsha şartname (!) sabık hapishane müdürüne posta ile yollandı. Birkaç gün sonra da mirimumaileyhten yüz liralık bir havale geldi.

Kolonyalar için bir de liste gönderdim: (Yasemin), (şebboy), (menekşe), (leylâk) istemiş.

Bizim mamulâtımızda bir tek koku vardı: (Bosfor). Çünkü Boğaziçinin hâlis deniz suyu idi. Sandığı bağladık. Beşer kuruşluk esans alarak şişelerin üstüne sürmeği de bittabi ihmal etmedik.

«İki gözüm Mehmed Beyciğim:

Mukaveleniz ve yüksek dereceli (!) hâlis (bosfor) mamulâtı kolonyalarımız postadadır. Hemen satar, satış bedelini lûtfen yollarsınız; ikinci ve müteakib mallar da tabii gönderilecektir. Muvaffakiyetinizi dilerim. Selâmlar».

Mahmud Saim

İsmimi görünce herifin beti benzi atmış:

— Acaba?.. demiş. Sakın bu meşhur dolandırıcı Mahmud Saim olmasın, gerçi Samsun hapishanesine düşmedi amma ismini memlekette duymamış adam var mı?.

Mallar postadan gelmiş. Açılmış ki hâlis Boğaziçi mamulâtı!. Doksan derece deniz suyu. Zavallı mütekaid hapishane müdürü?. Sakalını eline almış bir müddet düşünmüş..

— Anlaşıldı, odur.. Meşhur Mahmud Saim!. Fakat ben nasıl aldandım? Nasıl kandım? Nasıl inandım? Kime satayım şimdi ben bunları? Kime satsam Mahmud Saimin başına vuracak değil, gelip benim başıma atacak. Şişeyi benim başımda kıracak! demiş.

Birkaç gün sonra bizim hapishane müdürü Mehmed Beyden şu mektubu aldım:

«Behey nadan kişi! Hiç utanmadın mı yahu sen? Senin mekânın ahirette cehennem, dünyada hapishane. İnsan hiç hapishane müdürlerini de kafese koyar mı yahu? Sen demek öbür dünyada zebanileri de mantepsiye bastıracaksın. Seni cehenneme sürüklerlerken ellerine başka bir biçareyi tutuşturup fertiği çekeceksin..

Madem ki bana deniz suyu yollıyacaktın; sandığa, talaşa, böyle şişelere, etiketlere ne lüzum vardı? Bir gaz teneke sinin içine deniz suyu doldurup vapura vermiş olsaydın daha dürüst hareket etmiş olmaz mıydın? Sandığı postadan almak için 485 kuruş ta posta, ardiye, hamal parası verdim.

Sen beni aptal yerine mi koymak istiyorsun? Fikrince deniz suyunu kolonya diye yutturmak için bu cicili, bicili şişelere koymuşsun: Ham, hum, şaralop, değil mi? Bende o göz var mı? Mektubunda namı habisini görünce hemen şişenin birini açtım, kokladım. Mantarın üstüne biraz menekşe kokusu sürmüşsün. İçi hâlis deniz suyu. Biz hancı, sen yolcu oldukça elbette günün birinde Samsuna da ayak basıp şu güzelim hapishaneye düşeceksin. Gerçi mütekaid müdürüm amma hapishane idaresi, gardiyanlar hepsi beni severler. Mahkûm ve mevkufların hepsi (baba) diye peşimde dolaşırlar. Bu şişeleri birer birer kafana vurdurup kırdırmak borcum olsun. Bu cihetle mirim ayağını denk al, sakın Samsun mın — takai şerifine düşme. Yalnız senden dava filân edecek değilim. Çünkü senelerce hapishane müdürlüğü etmiş bir adamın bir kafesçiye aldanması adliye koridorlarında da pek gülünç bir şey olacaktır. Ömrüm varda elbette bu deniz suyunu senin bir gün kafana geçiririm. Yalnız senden dostça, ahbabca, kardeşçe bir ricam var. Elimden binlerce kanlı katil, hırsız, yankesici, dolandırıcı, kaçakçı, hilekâr, hokkabaz geçti. Kimse beni aldatamadı. Sen kafese koydun. Burada, seni Samsunda yediden yetmişe kadar ismini herkes biliyor amma, resmini görmemisler, ne sıfatta, ne halde, ne kıbalde bir adamsın kimse bilmiyor. Ben hukuku çakıranemden vazgeçtim: Yalnız bir resmini gönder de şu mübarek yüzünü bir göreyim. Bakayım nasıl bir adamsın. İn misin? Cin misin? Peri misin? Şeytan mısın?»

Samsun: Eski hapishane müdürü Mehmed

(Arkası var)

Mahmud Saim Altındağ

Sarhoş olduktan sonra arkadaşını yaralamış

Edirnekapıda, Mehmed ve İsmail isimlerinde iki arkadaş içki içip sarhoş olmuşlar, sarhoşluk saikasile bir birlerile kavgaya tutuşmuşlardır. Kavgâ gittikçe büyümüş, bu sırada bıçağını çeken İsmail arkadaşına saplıyarak, yaralamıştır.

Vak'ayı müteakib yakalan suçlu adliyeye verilerek Sultanahmed 1 nci sulh cezada yapılan duruşma sonunda 1 ay 5 gün müddetle hapse mahkûm ve derhal tevkif edilmiştir.

Şirketihayriye kış tarifesi hazır

Şirketi Hyriye idresi kış tarifesini hazırlamıştır. Yeni tarife 2 nci Teşrinin birinci Cumartesi günü tatbik bik edilmiye başlanacaktır.

Bu tarifede sonbahar tarifesine nazaran biraz değişiklik yapılmış ve tramvayların azlığı gözönünde tutularak bilhassa Beşiktaş ve Bebek hattına yeni vapurlar tahsis edilmiştir.

Daireler ve okullar yarın sabah açılıyor

Cümhuriyet bayramı münasebetile tatil yapmakta olan resmi daire ve müesseselerle okullar yarın sabah açılacaklardır

«Son Posta» nın aşk ve macera...

KADIN BİR DEFA SEVER

YAZAN : CEVAD FEHMİ

Kadın 20 yaşlarında ancak vardı. Giydiği siyah çarşaf duru beyaz tenini bir kat daha beyazlaştıran hoş bir çerçeve teşkil etmişti. Bu çarşaf çenenin altından iğnelenmemiş, göğsün alt kısmında iki ucu birbirine tutturulmuştu. Bu suretle içindeki elbise ve çok muntazam göğsünün bir kısmı görünüyordu. Gözleri yaz güneşi ile yıkanan mavi denizlerden birer parça idi. Mahmur, yarı dalgın ve çok sâf bakışlar bu koyu lâciverd gözleri daha fazla güzelleştiriyordu. Çarşafın yanlarından fırlıyan iki tutam kumral saç küçük elmas küpeler takılmış bir çift minimini kulağı yarı örtüyordu. Hafif nemli ve biraz kalınca kırmızı dudaklar beyazla açık mâvi arasında, âdetâ şeffafmış gibi duran iki sıra dişi çerçevelemekte idiler.

Hasan, altın zincirin ananın boynundan çocuğun boynuna intikalini bir cevabı muvafakat saymış olmalı ki ayağa fırlıyarak geminin arka tarafına seslendi:

— Salih... Salih neredesin?

Ambar deliğinden kırmızı, sağ tarafında çeneden başlayıp şakağa kadar uzayan derin bir yara izi ile damgalı, çilli bir baş uzandı.

— Buyur, reis.

— Gemiyi en yakın sahile yanaştır!

— Başüstüne reis!

Hasan tekrar yerine döndü. Ambar deliğinden uzanan baş sandıkların üstünde oturanlara birer birer göz gezdirdikten sonra birinin üzerinde durdu. Büsbütün uzadı, meydana çıktı. Herkes ona dönmüştü.

Sert bir ses gürledi:

— Kim o şarkı söyliyen? Sus ulan.

Bu sözlerin muhatabı oradakilerin en genci idi. Kıpkırmızı olmuş, önüne bakıyordu. Arkadaşları seslendiler:

— Sus... Sus.

Salih bağırmaya devam ediyordu:

— Burasını tenezzüh motörü mü sandın? Kaçakçılık senin gibi acemi çaylaklara çok uzak. Dilini tut, bir daha sesini duymıyayım!

Arkadaşlarına dönerek devam etti:

— Ya sizlere ne demeli hergeler? Haydi o acemi, ya siz? Siz de mi çeteye dün gece girdiniz? Sus demek yok mu?

Dümendeki kıreçli sakallı ihtiyar müdahale etti:

— Üzülme Salih, sabahın bu saatinde kim kime?

Gemi başını sahile çevirmişti. Ortalık gittikçe aydınlanıyordu. Verilen karar sandıkların üstündeki adamlar arasında büyük bir alâka ve endişe uyandırmıştı. Etrafı dikgerleri tarafından çevrilmiş iriyarı, mütehakkim tavırlı biri yüksek sesle söylendi:

— Reis de iş arasında bu kadın dalaveresini nereden çıkardı başımıza? Sahile gidiyoruz. Tam kurdun ağzına!

Bir diğeri:

— Hakkın var! diye ilâve etti. Dehşetli içim sıkılıyor. Allah sonunu hayretsin. Ne zaman böyle içim sıkılsa sonunda ya polisle çarpışırız, ya gümrükçülerle.

Gemi ıssız bir sahile gittikçe yaklaşıyordu. 300-400 metre kala durdu. Teknenin arkasına bağlı küçük sandal oradan çözülerek yan tarafa getirildi. Sandala evvelâ Hasan atladı. Sonra çocuğu, arkasından Ayşeyi aldı. Küreklere asılarak çekmeğe başladı.

Ayşenin güzel yanaklarında göz yaşlarının açtıkları yol, iki ıslak çizgi halinde hâlâ görünüyordu. Çocuğunu kolları arasında her zamankinden daha kuvvetli sıktığı belli oluyordu.

Hasan hem kürek çekiyor, hem de son tavsiyelerini sıralıyordu:

— Bak, çabuk dönmelisin, ha! Seni burada bekliyeceğiz. Çok bekle mek işimize gelmez. Niçin olduğunu sonra sana anlatırım. İşi ne kadar çabuk bitirirsen o kadar iyi!

Sahile adamakıllı yaklaşmışlardı. Ayşe şimdi tekrar ağlamağa başlamıştı. Birden, artık daha fazla tahammül edemiyerek bağırdı:

— El kapısına bırakmak için mi doğurdum bu çocuğu Hasan? Nasıl kıyıyoruz? Allah bize bunun hesabını sormaz mı?

Hasan kürekleri bıraktı. Kaşlarını çatarak cevab verdi:

— Yeniden mi başlıyoruz, Ayşe? Hani razı olmuştun? Sana başka çare yok demedim mi?

Ayşe cevab vermedi. Artık sahile yanaşıncıya kadar konuşmadılar. Hasan şimdi Ayşeye karşı biraz evvelkinden daha soğuktu. Gözleri ufuklarda dolaşıyor, kadına ve çocuğa bakmamak için nazarlarını dalgalarda oyalıyordu.

Sandalın burnu kuma saplanınca paçalarını sıvadı, ayakkabılarını, çorablarını çıkardı, denize girdi. Evvelâ Ayşeyi kucaklıyarak karaya bıraktı. Sonra sandalda kalan çocuğu alarak anasına verdi. Ayşenin çocuğu almıya uzanan kolları bir teredddüd vakfesinden sonra geri çekildiler.

Kadının sesi yalvaran bir eda ile yükseldi:

— Öpmez misin? Son defa!

Hasan kundağı dudaklarına yaklaştırdı ve çarçabuk iade etti.

— Tenbihimi unutma, hızlı git, hızlı dön!

Biraz sonra şehrin kenar mahallelerinin ilk evlerine doğru ilerliyen kadın, siyah bir leke halinde kâh gözden kaybolup, kâh tekrar meydana çıkarak gittikçe ufalıyordu.

Hasan bir müddet onları gözlerile takib ettikten sonra sandala bindi ve ağır ağır gemiye döndü.

★

Artık tamamen gündüz olmuştu. Gemideki bütün insanların başları kadının geleceği sahilde idi. Hemen bütün çehrelerde sabırsızlık alâmetleri görünüyordu. Ambardaki kızıl yüzlü adam tekrar meydana çıktı.

(Arkası var)

Kim bilir, belki Mister Roosevelt haberi iyi kaynaktan almıştır; Her Hitler de Almanyanın mevcud kuvvetini on, on beş defa artırdıktan başka Okyanusa donanmasız olarak hâkim olmanın yolunu bulmuş, din gibi manevi kuvvetlerin şifahi bir emir ile ortadan kaldırılabilmeleri nin imkânını da keşfetmiştir. Nereden, nasıl, ne şekilde gibi sual zincirlerine cevab aramak zahmetine girmiyerek Mister Roosevelt tarafından ileriye sürülen iki iddianın da halk arasında tesir yapabilecek mahiyette olduğunu kabul edelim.

Amerika bütün Avrupa gibi din bahsine çok ehemmiyet verir, son derece mütedeyyin ve müteassıbdır, bunun içindir ki Rusyaya yardım edilmesi bahsi açıldığı zaman Amerikanın bütün kiliseleri ayaklanarak yardımın ilk şartı olmak üzere Rusyadan din serbestisinin iade edilmesinin taleb edilmesini istemiştir ve Amerika bu yolda bir teşebbüste bulunmak mecburiyetini duymuştur. Şimdi Mister Roosevelt Almanya aleyhinde bir silâh olarak Amerikanın bu en ince ve kuvvetli hissine müracaat ediyorsa harb aleyhdarlarından gördüğü mukavemetin tahmininden fazla çıkması neticesinde buna mecbul kalmış olabileccği düşünülebilir. Esasen görülüyor ki, Mister Roosevelt ve taraftarları Amerikayı harbe hazırlamıya çalışırlarken Amerika için aksi yolun daha doğru olduğunu düşünenler âtıl durmamaktadırlar. En son olarak Amerikanın en fazla tanınmış 25 şahsiyetinin müşterek imzasile cümhurreisine verilmek üzere bir mektub hazırlamışlar, bir taraftan da büyük bir miting tertib etmişlerdir. Programa göre bu mitingde Amerikanın tanınmış şahsiyetleri Amerika halkını harb cereyanından tahzir eden nutuklar söyliyeceklerdi, bu nutuklar radyo vasıtasile bütün memlekete dinletilecekti; fakat Amerikada gazeteleri olduğu gibi radyo istasyonlarını da büyük şirketler idare eder, bu şirketler ise tamamen harb taraftarıdırlar. Binaenaleyh harb aleyhdarı olanlar propaganda için kâfi derecede gazete ve radyo yollamamıştır. Buna rağmen mücadele gittikçe artarak devam etmekte ve her vasıtayı meşru görmektedir. Mister Roosevelt'in nutku bu mücadelenin safhalarından birini teşkil ediyor.

Ekrem Uşaklıgil

TAKVİM ● 1 inci Teşrin									
Rumi sene 1357 — 1 inci Teşrin 17		30 Perşembe Resmi sene 1941				Arabi sene 1360 — Hızır 178			
GÜNEŞ		Şevval 9				İMSAK			
S.	D.					S.	D.		
6	29					4	49		
1	20					11	49		
	Öğle		İkindi		Akşam		Yatsı		
	S	D	S	D	S.	D.	S.	D.	
V.	11	58	14	49	17	08	18	42	
E.	6	49	9	40	12	—	1	82	

larda böyle bir vaziyet görülmediğinden hiç bir zam mevzuubahs değildir.

Üniversite yarın merasimle açılıyor

Üniversitenin bütün fakültelerinde yarın merasimle derse başlanacaktır.

Üniversitenin eski ve yeni talebeleri saat 8 den itibaren merkez binasında toplanacaklardır. Saat 8,30 da merasimde hazır bulunan bütün talebe hep bir ağızdan İstiklâl Marşını söyliyecek, müteakiben Rektör Cemil Bilsel bir hitabede bulunacaktır. Rektör bu hitabesinde İstanbul Üniversitesinin beynelmilel ilim sahasındaki mevkii ile Darülfununun ilgasından itibaren geçen her sene zarfında muhtelif fakültelerden elde edilen muvaffakiyet derecesini tebarüz ettirecektir.

Cemil Bilselin açış nutkundan sonra üniversitenin en kıdemli ve en yeni talebeleri tarafından birer hitabede bulunulacaktır. Bilâhare merasime nihayet verilerek her sınıf kendi dershanesine gidecek, derslere başlanacaktır.

Pencereye merdiven dayayarak girerlerken yakalandılar

Yunus ve Cemal isimlerinde iki genç Fatihte Hacı Üveys mahallesinde bir evin penceresine merdiven dayamışlar, fakat içeri girerken yakalanmışlardır.

Hırsız gençler derhal adliyeye verilerek, nöbetçi Asliye ceza hâkiminin kararile tevkif edilmişlerdir.

İSTER İNAN,
İSTER İNANMA!

İstanbul sularında arasıra yüz bin balık tutuluyor, yarısı memleket dışına yollanıyor, birazı şehir içinde satılıyor, geriye kalanı da denize dökülüyor.

Bu haberi gazetede okuduğunuz zaman hayrette kalıyor:

— Sebeb? diye soruyorsunuz. Söylüyorlar:

— Tutulan balığın hepsini de konserve yapmak için teşkilât yoktur, tamamını buzlıyarak saklıyabilsek gene iyi, fakat bulabildiğimiz buz yetişmiyor, çünkü belediyenin elinde fazla amonyak yoktur, fazla buz yapamıyor.

Üç beş zenginin çıkıp da mevcuduna ilâveten birkaç konserve fabrikası kurmayı, amonyağı memleket içinde fazla miktarda istihsal etmeyi akıl edemeyişlerine:

İSTER İNAN
İSTER İNANMA!

Halk kürsülerinde

Cümhuriyet Bayramı münasebetile şehrin muhtelif semtlerinde kurulan halk kürsülerinde dün muhtelif hatibler söz alarak cümhuriyetin kıymet, üstünlük ve önemi hakkında hitabelerde bulunmuşlardır. Halk hatiblerinin hitabeleri binlerce vatandaş tarafından alâka ile dinlenmiştir.

Gece şenlikleri

Gece bütün şehir elektrikle tenvir edilmiş, resmi ve hususi binalar, abideler projektörlerle aydınlatılmıştır. Geç vakte kadar bol ışık dalgaları arasında insan kalabalığı ile dolan sokaklar geçilmez bir hal almıştır.

Saat 19 da Taksim meydanında askeri birlikler ve diğer teşekküllerin iştirakile bir fener alayı yapılmıştır.

Saat 22 de Vali ve Belediye Reisi tarafından Taksim gazinosunda bir balo verilmiştir. Askeri ve mülki erkânın, birçok güzide davetlilerin bulunduğu bu balo çok sıcak bir hava içinde geç vakte kadar devam etmiştir.

Halkevlerinde

Dün gece bütün Halkevlerinde toplantılar yapılarak konferanslar, temsiller ve konserler verilmek suretile büyük bayram kutlulanmıştır.

Eminönü Halkevindeki merasim saat 20.30 da Adnan Öğütün açış sözile başlanmış, bunu muharrir arkadaşımız Nusret Safa Coşkunun Cümhuriyet ve İnkılâb mevzulu konferansı takib etmiştir. Konferanstan sonra bir konser verilmiştir.

Beşiktaş Halkevinde de İstiklâl marşı ve konferansı müteakib «Kızıl çağlayan» piyesi temsil olunmuştur.

Kalabalık bir halk kütlesinin bulunduğu Üsküdar Halkevindeki merasime de gazeteci arkadaşımız Ecved Güresin açılış hitabesile başlanmış, müteakiben dil ve edebiyat kolu başkanı İhsan Tezer büyük bayramımızın hususiyetlerini belirten bir söylevde bulunmuştur. Büyük bir alâka ile takib edilen toplantıya gösterit kolunun bir temsilile nihayet verilmiştir.

Bayram şenliklerine bugün de devam olunacak, Halkevlerinde toplantılar, eğlenceler yapılacaktır.

Şarab Enstitüsünün hazırlıkları

Mecidiyeköyündeki likör fabrikasının Bomonti bira fabrikasına nakline başlanmıştır. Fabrikadaki tesisat tamamile nakledildikten sonra kurulacak olan şarab enstitüsü için hazırlıklara geçilecektir.

Geçid resmi üç saatten fazla devam etmiştir.

İstanbulun bütün kazalarında da Cümhuriyet bayramı coşkun tezahüratla kutlulanmıştır.

Beşiktaştaki merasim

Beşiktaş mıntakasındaki ilkokul talebeleri öğleden evvel Parti binası önündeki meydanda toplanmışlardır. Burada bando İstiklâl marşını çalmış, hazırlanan direğe bayrak çekilmiştir.

Müteakiben Parti adına idare heyeti azasından profesör Etem Akif ve ilkokullar namına iki talebe tarafından bir

raller, kara, deniz, hava üstsübayları, Parti idare heyeti reisi ve azaları, Üniversite, Vilâyet, Belediye ve diğer resmi daire ve müesseseler erkânı, Şehir Meclisi azaları, muhtelif teşekküller mümessilleri ve ecnebi konsoloslar Valiyi ziyaretle tebriklerini bildirmişlerdir.

Vali, kumandanlar saat 14.30 a doğru Taksim meydanına gelmişlerdir. Bu sırada ecnebi konsoloslarla Vilâyet, Parti, Belediye erkânı, daire ve müesseseler müdürleri de hazırlanan tribünde yerlerini almışlardır.

Saat 14.20 de Vali Lûtfi Kırdar Parti reisi ile birlikte Cümhuriyet abidesi önünde isbatı vücud etmiştir. Burada başta Orgeneral Fahrettin Altay olmak üzere Korgeneral Cemil Cahid Toydemir, Koramiral Şükrü Okan, Korgeneral Rüştü Akın, Tümgeneral Kemal Balıkesirli, yeni İstanbul Komutanı Tümgeneral Rifat Matracı, Örfi İdare Komutan vekili Tümgeneral Ziya Yazgan, Tümgeneral Zekâi Okan, Hüsnü Rıza Ünsal, Asım Tınaztepe, Aziz Aksabır, Yümnü Üresin, Kemal Yaşınkılıç, Ekrem Türker, Tuğbay Hakkı Tekçe ve diğer generallerle üstsübaylar sıralanmış bulunuyorlardı.

Merasime iştirak eden alayların sancakları da süngülü kıt'alar arasında abide etrafına getirilmişti.

Uzun ve keskin bir borazan sesini müteakib abidenin önündeki direğe bayrak çekilmiş, bu sırada bando İstiklâl marşını çalmış, meydanı dolduran binlerce asker, mektebli ve halk hep bir ağızdan millî marşı söylemişlerdir. Bundan sonra hazırlanan çelenkler Cümhuriyet abidesine konulmuştur.

Müteakiben Vali ve Orgeneral Fahrettin Altay bütün diğer generallerle birlikte askeri kıt'a ve okulların önünden geçerek bayramlarını kutlamışlar ve tribündeki yerlerine geçmişlerdir.

duğu halde kız ve erkek izciler, lise ve öğretmen ve san'at okullarının kız ve erkek talebeleri, Kızılay hastabakıcılık mektebi talebeleri muntazam bir şekilde geçmişlerdir.

Müteakiben kahraman ordumuzun geçişi başlamış, en önde merasim komutanı olduğu halde piyade alayları, motörlü zırhlı alaylar, tank ve zırhlı otomobil alayları, motörlü bindirilmiş alaylar, atlı ve motörlü topçu alayları, süvari alayı, fen ve jandarma birlikleri, bahriyeliler Vali ve Komutanı selâmlayarak fevkalâde bir intizam içinde geçmişlerdir. Kahraman askerlerimiz geçerken Taksim meydanını dolduran on binlerce halk coşkun tezahüratta bulunmuş, (yaşa, varol) sesleri dakikalarca meydanı kaplamıştır. Halk bıkmadan ve yorulmak bilmeden müteamadiyen kahraman Mehmedciği alkışlamıştır. Bu sırada bir tayyare filosu meydan üzerinden uçarak merasime iştirak etmiştir.

Ordu birliklerinin geçişini müteakib beden terbiyesi mükellefleri, polis, itfaiye müfrezeleri, sporcular, gençlik klüpleri, Kızılay ve Hava Kurumu mümessilleri tribünün önünden geçmiş, böylece merasime nihayet verilmiştir. Geçid resmi üç saatten fazla devam etmiştir.

İstanbulun bütün kazalarında da Cümhuriyet bayramı coşkun tezahüratla kutlulanmıştır.

Beşiktaştaki merasim

Beşiktaş mıntakasındaki ilkokul talebeleri öğleden evvel Parti binası önündeki meydanda toplanmışlardır. Burada bando İstiklâl marşını çalmış, hazırlanan direğe bayrak çekilmiştir.

Müteakiben Parti adına idare heyeti azasından profesör Etem Akif ve ilkokullar namına iki talebe tarafından bir

Son rakamı (5) ile nihayet bulan 40.000 bilet.

Son rakamı (6) ile nihayet bulan 40.000 bilet ikramiye kazanmışlardır.

Askerlik işleri

Şubeye davet

Fatih Ask. Şubesinden:

Süvari Tğm. Bürhanettin 32249.
Tbb. Yzb. Osman Nuri 337-33.
Levazım Astcğm. İsmail 38645.
P. Tğm. Mehmed Oğ. Ahmed Sami 14099.

RADYO

CUMHURİYET BAYRAMI

PERŞEMBE 30 İlkteşrin 1941

7.30: Saat ayarı, 7.33: Marşlar (Pl.), 7.45: Ajans haberleri, 8: Hafif müzik (Pl.), 8.15: Evin saati, 8.30: Hafif müzik programının devamı (Pl.), 8.45: Konuşma: İktısad Vekâleti adına Şevket Süreyya, 9.05: Halk havaları ve oyunları (Pl.), 9.30: Konuşma: Ziraat Vekâleti adına Rahmi Öke, 9.50 Uvertürler (Pl.), 10: Konuşma: Münakalât Vekâleti adına Dr. Rüçhan Akıncı, 10.20: Senfonik müzik (Pl.), 10.45: Temsil, 11.30: Konuşma: Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti adına Hurrem Seren, 11.50: Riyaset-i cumhur bandosu, Millî marşlar, 12.15: Konuşma: Ticaret Vekâleti adına Celâl Yerman, 12.35: Köy türküleri ve sahil oyunları, 12.45: Saat ayarı ve ajans haberleri, 13: Saz eserleri ve türküler, 13.30: Konuşma: Kızılay Kurumu adına Mümtaz Falik Fenik, 13.50: Hafif müzik (Pl.), 14: Konuşma: Cümhuriyet Merkez Bankası adına Sanober Tanyeri, 14.20: Hafif sololar (Pl.), 14.30: Konuşma: Beden terbiyesi umum müdürlüğü adına Celâl Dinçer, 14.50: Marşlar (Pl.), 15: Konuşma: Çocuk Esirgeme Kurumu adına Kırklareli meb'usu Fuad Umay, 15.20: Çocuklar için müzik (Pl.), 15.45: Konuşma: Türk Hava Kurumu adına Erzurum meb'usu Şükrü Koçak, 16.05: Marşlar ve hafif parçalar (Pl.), 16.15: Konuşma: Ulusal ekonomi ve arttırma kurumu adına Antalya meb'usu Nurullah Esat Sümer, 16.35: Kapanış, 18: Saat ayarı, 18.03: Radyo caz orkestrası, 18.30: Yardım Sevenler Cemiyeti adına Mebrure Aksoley, 18.50: Radyo caz orkestrası, 19: Dertleşme saati, 19.15: Radyo caz orkestrası, 19.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45: Konuşma: Türk maarif cemiyeti adına Faruk Kurtulus, 20.05: Yurttan sesler, 20.15: Radyo gazetesi, 20.45: Pehlivan havaları, 21: Ziraat takvimi, 21.10: Rumeli ve serhad türküleri, 21.30: Şiir saati, 21.45: Radyo senfoni orkestrası, 22.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 22.45: Dans müziği (Pl.).

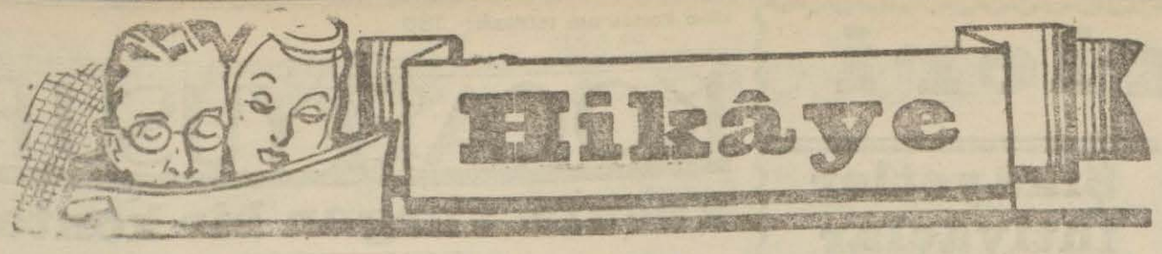

Sarmısak düşmanı

Yazan: Gaston Guillat *Tercüme eden: İsmet Hulûsi*

Larmillah, mamulâtı kimyeviye fabrikasının sahibi bay Larmillah sabahın saat sekizinden akşamın saat yedisine kadar fabrikasının zehir kokulu havası içinde yaşadığı halde bundan zerre kadar şikâyet etmiyen, fakat sarmısak kokusuna da hiç tahammülü olmıyan bir patrondu. Sarmısağın kokusunu hissetmek şöyle dursun, ismi anılsa bayılacak olurdu.

Günün birinde bahçıvanlarından biri kendisi yemek için bahçenin bir köşesinde birkaç kök sarmısak yetiştirmişti. Larmillah bunu haber alınca bahçıvanı derhal kovdu. Ve sarmısak yetiştirilen toprağı Fenalla iyiden iyiye dezenfekte ettirdi.

Fabrika müstahdimininin sarmısak yemeleri kat'iyen memnuydu. Fabrikayı dolaşırken şüpheli bir tavırla havayı koklardı. Sarmısaklı yemek yemiş olan varsa vay haline... O gün, o dakika hesabı kesilirdi. Amma kim olursa olsun, İşe yararmış, yeri güç doldurulurmuş. Bunlara hiç ehemmiyet vermezdi.

Larmillah'nın zıddına giden bir hal de, maaşa zam istemekti. Kendi kimsenin maaşına zam yapmayı hatırına getirmezdi. İstiyenin bir yüzü kara, vermiyenin iki yüzü, diye düşünüp bir miktar zam talebinde bulunacak kimse olursa o da sarmısak yemişin akıbetine uğrardı.

Larmillah'nın hususi kâtibi, Lean Şarmeray mükemmel bir iş adamıydı. Bütün işlere o nezaret eder, fabrikaya aid tekmil muhaberatı idare ederdi. Patronun ona o kadar itimadı vardı ki, yazılan mektupları gözü kapalı imzalayabilirdi.

Patron Lean Şarmaraydan memnundu amma, Lean Şarmaray vaziyetinden hiç memnun değildi. Aydan aya aldığı para pek azdı. Gün gelir artırılır diye günlerce, aylarca, senelerce boşuna beklemişti. Her senenin sonunda bilânço çıktığı zamanlar, mesaisi takdir ediliyor, teşekkürlere garkoluyor, «Azizim Lean» iltifatına uğrayor. Fakat paradan yana; hiç bir değişiklik olmuyordu.

Lean Şarmaray, tepeden inme bir proje kurmuştu. Projesinin tatbiki için en muvafık devri kolladı. Bilânço zamanında patron onu kolay kolay bırakamazdı.

Bir sabah Larmillak kâtibinin çalıştığı büroya uğramıştı. Yanına oturdu:

— Azizim Lean bilânço çıkıyor değil mi?

Her zaman, her şey için:

— Derhal!

... Başüstüne.

... Şimdi.

..... Bir günün içinde.

Tarzında cevablar veren Lean Şarmaray yüzünü buruşturdu:

— Yavaş yavaş çıkar...

Konuşunca odaya sarmısak kokusu yayılmıştı. Patron yanılmazdı. Kâtibi muhakkak sarmısak yemişti. Hiddetle yerinden fırladı:

— Pencereleri, kapıları açın, bu ne berbad kokudur.

— Bir şey değil efendim, sarmısak yedim.

— Açıkça söylüyorsunuz, sıkılmadan söylüyorsunuz. Ne yapmalıyım... Size nasıl muamele etmeliyim?.

Kâtibinin yanından uzaklaşmıştı. Mendilini burnunda tutuyordu. Başkası olsa derhal kapı dışarı ederdi. Fakat işler, ya bilânço...

— Benim itimadımı kazanmış olan kâtibim sarmısak yesin, bu olmıyacak bir şey, buna hiç bir zaman ihtimal vermezdim.

— Size hakikati itirafa mecburum. Elime geçen para çok az, artmak şöyle dursun, kâfi bile gelmiyor. Bugün ayın sonuna daha bir hafta var. Cebimde ancak birkaç kuruş param kaldı. Mümkün olduğu kadar tasarrufa mecburum. Bir hafta, dün akşamkı tarzda yemek yiyeceğim.

— Neydi bu yemek?

— Üzerine sarmısak sürülmüş bir dilim ekmek.

— Sarmısak sürülmüş, bu hal devam edecek öyle mi?

— Bugün 23, otuza ne kaldı? Yedi gün. Başka çare yok.

— Anlaşılıyor.

Ceblerini karıştırdı:

— Size ay başına kadar bir miktar avans vereyim.

Bir lira uzattı.

— Size minnettarım patron, ben bu parayla günde bir sarmısak yemekten kurtulacağım.

— Hah şöyle yola gel.

— Bundan böyle üç sarmısak yiyebilirim.

— Beni öldürecek misin be adam?

— Ya siz beni açlıktan öldürecek-siniz ya.

Larmillak sesini çıkarmadı. Düşündü:

— Ayda yüz elli frank zam yapsam ne dersin? Bu aydan itibaren tam yüz elli frank al. Al şu sigarayı da iç ağzının kokusu biraz değişsin. Ben gidiyorum.

Larmillak, sarmısak kokan odadan kendini dışarı attı. Atelyelerin asid kokuları arasına daldı. Sarmısak kokusundan kurtulmuştu.

Bu esnada Lean Şarmaray da, patronun nefis sigarasını tüttürüyor, istikbali hakkında hayaller kuruyordu.

Balıkların ziyan olmaması için tedbirler düşünülüyor

Son günlerde İstanbul ve civarında yakalanan binlerce ton balıktan büyük bir kısmının denize dökülmesi ve bir kısmının da bedava olarak muhtelif yerlere dağıtılması balık avlıyan motörcüleri büyük zararlara sokmuştur. Diğer taraftan bazı teşebbüslerin ziyan olup giden bu millî servetten istifade çareleri aradıkları öğrenilmiştir. Bu balıkların taze olarak harice sevkinde kâfi miktarda buz bulunmadığından balıkların tuzlanmış veya konserve olarak saklanması ve harice sevkedilmesi düşünülmektedir. Resmî tatil günü bittikten sonra bazı tüccarların inhisarlar idaresine müracaat ederek tuz satışlarında kendilerine bir kolaylık gösterilmesi hususunda bir müracaat yapacakları söylenmektedir.

Tarihten sayfalar

(Baş tarafı 3/1 de)

pısına biraz daha hoş görünmeyi muvafık buldu. Şeyhislâma ve devlet büyüklerine öyle ağır hediyeler yolladı ki ağızları açık kaldı ve herifin Anadoluyu ne dereceye kadar soyup soğana çevirdiği hakkında mükemmel bir fikir verdi.

Şikâyetçiler çoğalmıştı; hattâ devlet büyükleri onun İstanbula pek yakın bulunuşundan kuşkulandılar; padişaha söylediler; Şam vilâyeti verildi. İlyâs paşanın o Arab diyarlarında ne işi vardı; bir adam gönderir, vergileri toplattırır; burada afiyetle yer, ordusunu bir kat daha kuvvetlendirmeğe çalışırdı.

Bu sırada Dördüncü Murâd palazlanmış, Valide Sultanı bir kenara atmış; İstnbuldaki bir takım zorba heriflerin boyunlarını vurdurmuş; İstanbul dısarısındaki zorbaların da tedibine başlamışı. Şama gitmediği anlaşılınca İlyas paşayı âsi ilân etti. Çerkes küçük Ahmed paşa ile Karaman valisi Çerkes Dilâver paşayı tedibe yolladı.

İlyas paşanın Lâçin isminde bir ağası vardı. Senelerce süten resmi hay dudluğunun semeresi olan hazinelerini Bergamada ona emanet etti; kendisi on beş bin kadar adamla Alaşehir sahrasına gitti; iki taraf yaman kapıştılar; lâkin İlyas paşanın adamları arsında devlet korkusu ve padişah heybeti eksik değildi; dağıldılar. İlyas paşa kaçtı; Bergamaya kapandı.

Kale pek yalçındı; kolay kolay alınamıyacaktı. Ahmed ve Dilâver paşalar işi tatlıya bağlamayı tercih ettiler. İlyas paşaya çeşid çeşid yemişler, kalede bulunmıyan güzel yiyecekler gönderdiler; bir taraftan da İstanbula adam yollayarak affını istediler. Affını bildiren ferman geldi. Böylece bütün garbî Anadolunun bozuk asayişi iade olundu.

Dilâver paşa fermana dönerken Ahmed paşa da İlyas paşa ile birlikte İstanbula yolalndı. Eski zorba ora da padişaha kulluğunu arzedecekti.

İstanbula vardıkları zaman Dördüncü Muradın Beylerbeyi denilen yerde, İstavroz bahçesinde olduğu da öğrenildi; oraya gidildi. Genç padişah böyle nice zorbaları kısa zamanda haklamış, çelikten, granitten bir idare sistemi kurmuştu. Ona sordu:

— Bre kâfir, sana Şam eyaletini verdim, niçin gitmedin ve âsi oldun?

— Padişahım, o zaman hasta idim yola çıkacak halde değildim.

Padişah yerinden fırladı; gözleri dehşetle büyüdü, çeneleri kenetlendi ve bağırdı:

— Mel'un yalancı, ecdadımın ikametgâhı olan Manisayı tahrib ederken hasta değildin!

Sonra emretti:

— Bu hainin başı kesilsin!

Bostancılar hemen çullandılar; içlerinden biri bıçağını çekti ve hasta zorbanın boynunu kesti. Şehnameyi ve Timurlenk tarihini okuyan bu herif acaba son dakikasında o eserlerdeki şahıslar arasında hükümdarlık yolunda boynu vurulanlarda bulunduğunu hatırladı mı? Hatırladı ise faz la üzülmemiştir!

Tahin mevsimi yaklaşırken muhtekirler hazırlıklara başlamışlar

Kış mevsiminin yaklaşması dolayısile şehrimizde Unkapanı ve Tahtakale civarındaki tahin fabrikalarında hazırlıklar başlamıştır. Tahin ve tahin helvası imalinde kullanılan susam fiatlarında, bu yüzden bir miktar tezayüd görülmüştür. Evvelce 47-48 kuruşa kadar satılan susamın kilosu bugünlerde 53-55 kuruşa kad çıkmıştır. Ancak, bazı kimselerin, diğer bazı sahalarda olduğu gibi burada da ihtikâr yapmak maksadile, ellerinde stok yapmıya kalktıkları görülmüştür. Bu malları ilerde yüksek fiatla satmak istiyen bu kimselerin lüzumsuz bir susam sıkıntısı ihdas etmek istedikleri anlaşılmış ve bunlar hakkında takibata geçilmesi karar altına alınmıştır.

Vatandaş:

Her sahada istihsali artırmakla günün en mühim vazifesidir. Daha çok pamuk, daha çok buğday, daha çok arpa, daha çok şeker pancarı, daha çok kömür, daha çok pamuklu bez, kısaca daha çok mal çıkarmak için daha çok «iş» cephe gerisinin baş şiarı olmalıdır. İstihsal cephesinde vazife almış bir vatandaş; verimini artırmakla, millî müdafaa kuvvetimizin yükselmesine hizmet ettiğini bilmelidir.

Ulusal Ekonomi ve Artırma Kurumu

vaziyetini nasıl görüyor?

Ruslar Alman ilerleyişinin önüne geçemiyorlar

Londra 30 (A.A.) — Moskova civarında ağır çarpışmalar cereyan etmektedir.

Rus tebliğinde isimleri geçen Mojavsk yüksek infilâklı bombalar ve almanca beyannameler atmışlardır.

Bombaların sebeb oldukları büyük yangınlar müşahede edilmiştir.

Volokolamsk, Malorajoslavetz her biri Moskovaya takriben yüzer kilometre mesafede bulunan mahallerdir.

Cenubi Ukraynada vaziyet hâlâ cidiyetini muhafaza etmektedir.

Ruslar Alman ilerleyişinin önüne geçememişlerdir.

Almanlar Rostofa biraz daha yaklaşmışlardır.

Almanlar 5000 den fazla zayiat vererek Perekop berzahında bir istinad noktası elde etmişlerdir.

idiler. Sovyetler de buraya fazla ehemmiyet vermişler, Moskova önlerindeki ihtiyaçlarını bu istikamete getirmişler, taarruzları böylece önlemişlerdir. Buradaki Alman gayretlerine rağmen Rus mukavemetinin esaslı olarak kırılamamış olmasını gören Alman başkumandanlığı başka zayıf taraflardaki noktalarda harekete geçmek lüzumunu görmüştür. İşte Sovyetlerin bahsettikleri bu şehir bölgesinde Almanların harekete mecbur olması çok muhtemeldir.

Bu yeni taarruzlarla münasebetli olarak Majayk bölgesindeki taarruzlar da şiddetlenmiş, yeniden terakkiler kaydedilmiştir. Ancak bu terakkiler çok mühim bir mahiyet arzetmiyor.

Londra radyosuna göre Ural bölgesindeki müdafaa mevzilerini yarmışlardır. Fakat bu kesmenin nasıl bir inkişaf gösterdiği bilinmiyor.

Almanlar Rostofa yaklaştılar

Bir habere göre cenub cephesinde Ruslar geri çekilmektedir. Almanların Rostofa 15 kilometre yanaşmış olduk ları rivayet ediliyor.

8 Rus gemisi batırılmış

Bildirildiğine göre Onega gölünde Fin deniz kuvvetlerile Rus deniz kuvvetleri arasında 3 saat süren bir çarpışma olmuştur. 8 Rus gemisinin batırıldığı söyleniyor. (Radyo gazetesi)

Sovyet tebliği

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

tahrib edilmiştir. Biz 12 tayyare kaybettik.

Kat'i rakamlara göre Moskova civarında 27 İlkteşrinde, evvelce söylendiği gibi sekiz değil, 20 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

28 İlkteşrinde. Moskova civarında altı düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Alman Devlet Reisi Türk Generallerini kabul etti

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

Türk generalleri, doğu cephesinde yaptıkları ve kendilerine Alman kıtalarının ve müttefiklerinin muvafakiyet ve yiğitlikleri hakkında etraflı bir fikir veren bir seyahatten dönmektedirler.

Türk generalleri, bundan maada kara orduları başkumandanı general Feld - Mareşal Von Brauchitsch ile genelkurmay başakanı Feld - Mareşal [illegible] etmişlerdir.

kıt'ası selâmlamış ve Büyük Millet Meclisi riyaset divanı azaları karşılamışlardır. Bütün devlet erkânının, müesseseler mümessillerinin ve kordiplomatiğin tebriklerini kabul ettikten sonra geçid resminin yapılacağı sahaya gelen Millî Şef, coşkun tezahürat arasında izcileri ve kıtaatı teftiş eyliyerek Riyaseticümhur tribününe selâm vermişler ve İstiklâl marşı ile selâmlanmışlardır. Millî Şef Türk ulusunun, gençliğinin ve ordusunun bu güzel yıldönümünü kutlayan ve radyo ile yayılan nutkunu söyledikten sonra hava kuvvetlerimizin açtığı geçid resmine başlanmıştır. Bütün Ankara halkının takdirlerini toplıyarak geçen tayyarelerimizi,, izcilerimiz, Harb ve Yedek Subay okulları alayları ile piyade ve süvari, topçu ve motörlü alayların geçişleri takib eylemiş ve ayni suretle sevgi ve tezahüratla karşılanmıştır. Hava ve kara kuvvetlerimizin bu geçişleri esnasında Türk Hava Kurumuna mensub yüze yakın paraşütçünün atlayışları sürekli alkışları ve takdirleri toplamıştır. Millî Şef çok muhteşem güzel bir dekor içinde geçen bu büyük geçid resminden sonra ayrılırlarken geliş lerinde olduğu gibi İstiklâl marşı ile selâmlanmış ve uğurlanmışlardır.

Edirnedeki Cümhuriyet bayramı merasimi

Edirne, (Hususî) — Cümhuriyet Bayramı şehrimizde coşkun tezahüratla kutlulanmıştır. Vilâyetteki tebrik merasimini müteakib Cümhuriyet meydanında kahraman askerlerimizin, gençlerimizin geçid resmi halk tarafından sürekli şekilde alkışlanmıştır. Vali Ferid Nomer, bir hitabede bulunmuş, süvarilerimiz arasında atlı mania yarışı tertib edilmiş, teğmen Kâmil Başaran birinci gelmiştir. Teğmen Ahmed Atlı ikinci, İbrahim Özer üçüncü olmuşlardır.

Gece de şehirde büyük bir fener alayı yapılmış, Belediyede bir balo verilmiştir.

Tokyo, 29 (A.A.) — Royter:

Umumiyetle, Japon hariciye nezaretinin noktai nazarını müdafaa eden Japanese Times And Advertiser gazetesi, Japon askerlerile Sovyet hudud muhafızları arasında bir müsademe şeklinde vukua gelip, Pazartesi günü Sovyet ajansı tarafından haber verilen hudud hâdisesinden bahsederek diyor ki:

Japonya ile Rusya dostane münasebet halindedirler. Böyle bir hâdise, hakikaten vukubulmuş dahi olsa, ancak, küçük rütbelilerin veya askerlerin ifradlı heyecanından, yahud her iki tarafın hatasından mütevellid ikinci derecede mevzi bir müsademeden ibaret telâkki edilmek lazım gelir.

Gazete şu sözleri ilave ediyor:

Mazideki buna benzer hâdiseler, mahallî kumandanlar arasında, dostça halledilmiştir.

Şimalî Bosnada 13 kişi kurşuna dizildi

Berne, 29 (A.A.) — Belgraddan gönderilen bir telgrafa göre şimali Bosnada Travnik örfi divanının kararile 13 kişi kurşuna dizilmiştir. Diğer on bir kişi de ölüm cezasına mahkûm edilmişlerse de cezaları beş sene hapse tahvil edilmiştir. Suçluların hepsi kundakçılık ile itham edilmiş bulunuyorlardı.

Kont Ciano Berlinden Romaya döndü

Berlin, 29 (A.A.) — Almanya hariciye nazırının daveti üzerine birkaç gündür Almanyada bulunan İtalya hariciye nazırı Kont Ciano bugün İtalyaya dönmüştür.

"Son Posta,, nın bulmacası: 20- (4)

Bunlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollıyan her okuyucumuza bir hediye takdim edeceğiz

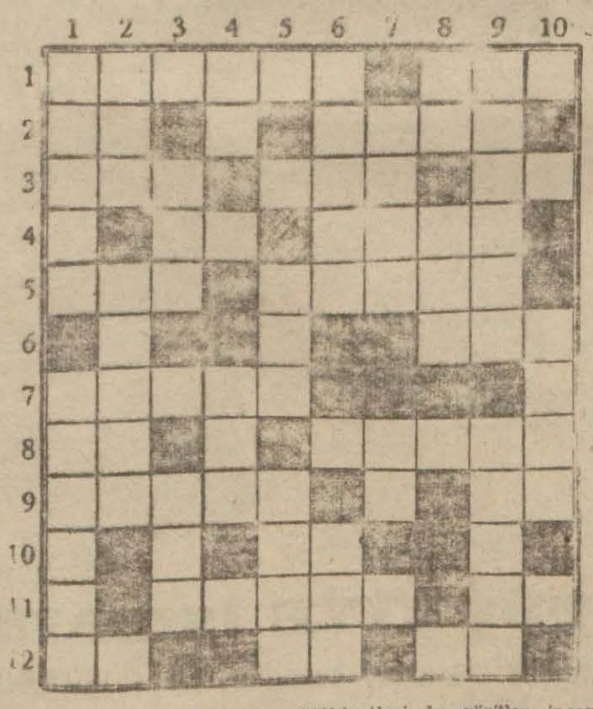

Soldan sağa:

1 — Sulhia alâkalı bir isim (6). Bir gıda maddesi (3).

2 — Arkadaş (2), Rusyada meşhur bir dağ (4).

3 — Cemi ifadesi (3), Orta (3), Su (2).

4 — En mühim ve hayatî gıda maddesi (2). Geçmiş zaman (4).

5 — Serbest (3), Vatanımızın mühim bir parçası (5).

6 — Şimal memleketlerine mahsus bir nevi keyk ki ayni zamanda bu isimde Avrupada bir nehir de vardır (3).

7 — Gelin eşyası (5).

8 — Örmekten emri hazır (2), Uzak değil (5).

9 — Kilise adamı (5), Bir nota (2).

10 — Başına bir (y) getirirsek hayvan gıdası olur (2).

11 — Çöllerde görünür bir şey (5), Zaman (2).

12 — İştirak ifadesi olduğu gibi sonuna bir (ş) ilâve edersenız ölülüğü ifade eder (2), Vilâyet (2), Bir renk

Yukarıdan aşağıya:

1 — Güzel yüzlülükle alâkalı bir erkek ismi (5), Bugünkü dünyanın en mühim ve meşhur bir devlet adamı (6).

2 — Harb mağlûbiyetlerinde görülen insan zincirleri (5).

3 — Avrupada kömürlerile meşhur bir havza (3), Arık, öz, (3).

4 — Bir nota (2), Küçük değil (3).

5 — Zevk bir lezzet (3), Cennetteki kız (4).

6 — Sıcak memleketlere mahsus bir tatlı yemiş (5), Servet, varlık (3).

7 — Gök gürültüsü (4), Yemek (2).

8 — Hayret nidası (2), Bir oyun aleti (3).

9 — Portakallarile meşhur bir cenub [illegible] (5).

Şahane günlere lâyik Şahane program

Büyük Rejisör CECIL B. de MİLLE'in yarattığı son şaheser

KÂMİLEN RENKLİ

ZAFER ORDUSU

GARY COOPER - MADELEİN CAROLL - PAULETTE GODARD - PRESTON FOSTER ve AKİN TAMİROFF'un

Hayat verdiği büyük San'at harikası

Bugün LÂLE Sinemasında

Çılgın alkışlarla devam etmektedir

Milli Şefimiz İsmet İnönünün vecizeleri

İnkilâbların kıymet ve azametini takdir etmek için zaman zaman maziye rücu ile mukayese etmekte fayda vardır.

1914 ten sonra Türkçe sözlü

35 senelik dünya siyasetinin geçit resmi

Ebedî Şef ATATÜRK Millî Şef İSMET İNÖNÜ

Umumi Harb - İstiklâl Mücadelesi

Herkesin merak ve heyecanla göreceği film.

Bu fimlde: 25 sene dünyada geçen Siyasî - İktisadî - İçtimaî en mühim vak'ayı göreceksiniz.

Bu günü iyi anlamak için dünü gösteren film Bu akşam saat 9 da

ELHAMRA Sinemasında

Biletlerinizi evvelden aldırınız.

ŞARK SİNEMASINDA BALIKÇININ KARISI

Emsalsiz bir muvaffakiyetle devam etmektedir

WİLLY BİRGEL - BRİGİTTE HORNEY

Bir Devri Tasvir Eden Film

GÖNÜL ESRARI

Memleket Haberleri

Mardinde

Halk ve tüccar postaların geçikmeisnden çok büyük müşkülâta giriyor

Mardin (Hususi) — Mardinde posta işi artık başta gelen bir derd olmuştur. Memur, tüccar, halk, kimi görürseniz posta işinden derd yanıyor.

Üç ay evvelisine kadar, İstanbul, Ankara ve Anadoludan haftada üç defa, Pazar, Çarşamba, Cuma günleri de cenub demiryolu ve Cumartesi, Salı, Perşembe günleri de Diyarbakır yolu ile Mardine haftada altı posta gelip gidiyordu. Şimdi ise, evvelce 48 saat zarfında İstanbuldan Mardine gelen bir mektub, bir gazete, cenub treninin çok tehirli gelmesi yüzünden ancak üç günde gelmektedir.

Diyarbakır cihetine gelince, çoktan beri bu yoldan da İstanbul ve Ankara postaları gelmemekte ve Adanada biriktirilerek bazan iki ve bazan da üç posta birden Mardine sevkedilmektedir. Halbuki hergün muntazaman Adanaya kadar gelen Mardine aid posta çantaları, Toros olduğu gün cenub demiryolu ve olmadığı günler de Diyarbakır yolu ile Mardine sevkedilirse postalarımız intizama girmiş ve halk da posta derdinden kurtulmuş olur.

Mardin 7 kazalı büyük bir vilâyet ve mühim bir ticaret merkezidir. Komşumuz Diyarbakıra hergün posta geldiği halde Mardine haftada üç defa ki o da tehirli - posta gelmesi hersınıf halk üzerinde tesir yapmaktadır. Diyarbakırdan azami dört saat içinde mektub alıyoruz. Yanıbaşımızda bulunan Urfadan ise üç günde bir elimize mektub gelmektedir.

Pazartesi günlerinden maada Mardine hergün tren gelmektedir. Mardin ve havalisi postaları ya tamamen hergün cenub demiryolu ile yahud da bir gün Diyarbakır ve bir gün de cenup demiryolu ile gelmesi çok iyi olacaktır. Bu büyük derdimize bir deva bulunulmasını Münakalât Vekâletinden rica ederiz.

Biganın yeni jandarma komutanı

Biga (Hususi) — Muş jandarma bölük kumandanlığından tahvilen şehrimize tayin edilen yüzbaşı Halid Tümes gelip yeni vazifesine başlamıştır. Sabık jandarma yüzbaşısı olup Arpaçay kazası bölük kumandanlığına tayin olunan Samih Kıranbay da yeni memuriyetine gitmek üzere buradan ayrılmıştır.

İç Anadolunun güzel bir kasabası: Merzifon

Merzifon (Samsun muhabirimizden) — Umumî Harb yıllarında havasının ve sularının güzelliği dolayısile «Şifa yurdu» ismile haklı bir şöhret almış olan Merzifon kazası, her yanı yeşillikler içinde göze çarpan şirin bir kasabadır.

Osmanlı tarihinde memlekete fay dalı birçok hizmetlerile yer almış olan değerli vezirlerden (Kara Mustafa paşa) nın doğduğu bu güzel yurd köşesi düz bir ova üzerinde kâin ve yaylalarile meşhur «Tabşan dağı» eteklerine yaslanmıştır.

Çok münbit ve mahsuldar bir araziye malik olan Merzifon kazası ayni zamanda bağ ve bahçelerile de meşhurdur. Kazanın esaslı mezruatı arpa, buğday, yulaf, fasulya gibi hububat ve bilhassa afyondur. Merzifonda dokumacılık san'atı da hayli ilerlemiş bir şekilde, fakat çok sağlam ve dayanıklı bir surette meydana getirilen yerli dokumalar bugün daha fazla inkişaf etmiştir. Merzifon dokumaları yurdumuzun birçok köşelerinde rağbet bulmaktadır. Halkın mühim bir ekseriyeti bu san'atla iştigal etmektedir. Geçen sene tesis edilmiş olan ve hâlen 150 azası bulunan dokumacılar kooperatifi, bu san'at şubesinin daha fazla inkişafı için büyük gayretler sarfetmektedir.

Kazada imar hareketlerine yeniden hız verilmiştir. Merkez kazada bir orta ve dört ilkokul vardır. Kasabanın esas ana caddesine parke taşları tefriş edilmektedir. Şehrin içme suyu meselesi halledilmiş ve ehemmiyetli bir para sarfedilmek suretile kasabaya temiz bir su getirilmiştir. Bundan başka lezzetli ve temiz iki su daha vardır ki, bunlar da Kara Mustafa paşa ve Sultan sularıdır. Havza ile Merzifon arasında muntazam otobüs seferleri yapılmaktadır. Kazanın çalışkan kaymakamı Sevket Ekerle gayretli belediye reisi bir sayfiye yeri olmağa çok müsaid olan Merzifonu daha fazla güzelleştirmek için azami derecede gayret sarfetmektedir.

Mengen - Gerede yolunun yapılması bekleniyor

Mengenden yazılıyor. Gazetelerde, zaman zaman şöhretile, tabii güzellikleriile yer almış bulunan ve haddi zatında gurur ve iftihar verici birçok bakımlardan hizmteleri görülen Mengen nahiyesi pek çoklarının takdirine ve tevecciihüne mazhar olmuş ve lâyık olduğu müsbet kanaati edindirmiştir.

Mengen nahiyesinin gerek iktısadî ve gerekse içtimaî bakımlarından büyük bire ehemmiyeti haiz ve zarurî bir ihtiyacı - dolayısile hayat membaı - bulunan Gerede ile Mengen merkezi arasındaki ve tesviyei türabiyesi çok evvelden ikmal edilmiş 18 kilometrelik şose yolunun bir an evvel ikmal edilmesini 32 köy halkı birden büyük bir ümidle beklemektedir.

Merzifonda hummalı imar faaliyeti

Merzifon (Hususi) — Muazzam içme suyu tesisatını ikmal eden Merzifon belediyesi ve münevverleri şimdi de teşkil edilen «İmar kooperatifi» elile şehrin parkelenmesi işine hararetle devam etmektedirler. Kıştan evvel bu işin başarılacağı umulmaktadır.

Afyonun yeni seferberlik müdürü

Afyon. (Hususi) — Vilâyetimiz Seferberlik Müdürlüğüne tayin edilen Edirne Seferberlik Müdürü Şevket Dingiloğlu şehrimize gelerek vazifesine başlamıştır.

Dingiloğlu Kırklareli Belediye Reisliğinde dokuz sene bulunmuş ve kıymetli hizmetlerile kendisini sevdirmiş bir arkadaştır.

Canakkale ve son olarak ta Edirne Seferberlik Müdürlüğünü muvaffakiyetle idare etmiştir. Afyonda da başarılar dileriz.

Çorlu Halkevinin faaliyeti

Çorlu (Hususi) — Mevcud binasının çalışmıya müsaidsizliğine rağmen Halkevimiz faaliyetini kesmiştir. Parti reisi Ziya Güray, Halkevi reisi Süleyman Etenin gençliğin çalışmalarile alâkalanmaları faaliyeti hızlandırmış ve bu arada muvaffakiyetli müsamereler verilmiş, mahalli dekorlardan faydalanarak köylü şehirli birçok hasta vatandaş Halkevinde muayene ve tedavi görmüş, aylık, haftalık mecmualar ve yevmi gazeteler gelen kütüphanede de her yastaki okuma meraklısı tatmin edilmiştir.

Şikâyetler ihtiyaçlar

Merzifonda mehtab beklenerek elektrikler yakılmıyor?

Merzifon (Hususi) — Cadde ve sokakların elektrikleri, mehtaba intizaren yakılmamakta, tenviran parasını muntazaman ödeyen halk saatlerce bozuk sokakların karanlığında yürümiye mecbur kalmaktadır. Belediyenin beklediği mehtab ancak 20_21 de sonbaharın bozuk havalarının bulutları yara bildiği takdirde bir an için kendini gösterebilmektedir.

Ramazanda camie giden halk, saat 20 de kapanan bütün mağaza ve dükkânlarından dönen iş adamları büyük sıkıntılara maruz kalmaktadır. Gece hayatı olmıyan bu kasabada 24 den sonra boş yere yanan lâmbaların da bir israf telâkki edilmediğine hayret ediyoruz. Bu hususta alâkadarların nazarı dikkatini celbederiz.

İçel takımı 4 - 0 Hatay takımını yendi

Adana (Hususi) — «Bugün» gazetesi kupası için Şehir stadyomunda karşılaşan İçel-Hatay bölgeleri muhtelit takımları maçı, İçel takımının üstünlüğü ile cereyan etmiş ve maçı 4_0 İçel muhteliti kazanmıştır.

Atçılığımız inkişaf ediyor

Eskişehir (Hususi) — Ziraat ve İktısad işlerimizde milli müdafaada da çok kıymetli bir yer alan atçılığımız hükûmetimizin bu mevzuda verdiği hususî bir ehemmiyetle günden güne inkişaf etmektedir. Ülkede muhtelif mıntakalara ayrılan atçılığımızn başında gelen çifteler at yetiştirme mıntakasındaki faaliyete hummalı bir surette devam edilmektedir.

Ağır koşum ve köylümüze lâzım olan ziraat hayvanı ihtiyacını tamamen memleketten temin etmek ve tamamlamak üzere veterinerlerimizin sarfettiği mesai yetiştirici ve köylüyü sevindirmektedir. Mıntakadaki on yedi sıfat istasyonu faaliyet esnasında bir panayir manzarasını irae etmekte, köylü devlet damızlıklarından istifade için sabırsızlanmaktadır. Üç ay devam eden sıfat mevsiminde müstemiren köylerde kalacak veterinerlerimizin köylüyü tenvir ve irşad bakımından yorulmadan çalışışları şükranla karşılanmağa değer.

«Son Posta»nın tefrikası: 130

KOCA YUSUF

Yusufa vurgun bir kontes

Hattâ; biraz da sinirlenmişti. Mukabele etti:

— A be, bana ne o yosmacazdan be!..

— Görmüyor musun boyuna sana bakıyor.

— Göze yasak mı var be? Hem sen kimsin be kızan?..

— Ben, Türkim...

— Ne ararsın buralarda be?..

— Dolaşıyorum, geziyorum..

— Tehe!. Hepten aklın kıtça be!.. Güzelim memleketimizi bırakıp da buncaza dolaşmıya gelinir mi be?...

— Pehlivan, görmüyorsun bak burası ne güzel yer, dünyanın her yerinden buraya yüz binlerce adam geliyor...

— Baka be hey!... Desene hepten soğan çocuğu gibi kafadan filizlenmiş kızanlar bunlar be... Bu, kupkuru yerde ne var be!.

— Güzel asfalt caddeler, binalar, her şey güzel görmüyorsun pehlivan..

— Abe, bu susak ağızlılar ne bilir yatmasını, gezmesini be?... Bu ev - cazlarda havasızlıktan, güneşsizlikten hepten zıbarır insan be!. Tevekkeli değil, esahtan keçi boynuzu gibi kurumuş bu kızanlar be!.

Gazino Döpari'i göstererek:

— Te hey!.. Böyle kahve mi olur be! Hepsi oklava yutmuş gibi dipedik dururlar be!.. Sütçü beygiri gibi, dikelirler be! Kahve dediğin peykesi olmalı kızan be!.. Yaslanıp uzanılmıyan yere kahve denir mi be?

Fuad. ne söyliyeceğini şaşırmıştı. Yusuf, doğru söylüyordu. Sözlerine devamla:

— Tehe!.. Ne istermiş bu avratcaz be?.

— Bir Türkle konuşmak arzusunda imiş, bu sebeble arabasını durdurmuş, seni alıp evine götürmek istiyor.

— Baka be hey!.. Bu keferecazın işine be! Hepten maskaralık bir memleket be!.. Kocası yok mu bu avradın be?.

— Belki vardır!..

— Te hey!.. Desene, hepten küçük iş bu be?.

— Eh!.. Bunlarda âdet böyledir.

Baka be!.. Güreşleri belden aşağı tutmadığından namus taşır be!.. Ondan ötesi bizim karakucak güreşi desene be!..

— Ne olacak, gel seni takdim edeyim... Çok zengin bir kadın... Bunun civarda senin istediğin gibi büyük bir çiftliği var... Yeşillik, ormanlık bir yer... Tıpkı Deliorman gibi bir yer.

Fuad Bey; Yusufu kandırmak için yalan uyduruyordu. Bir şey değil, Yusuf gelmezse, güzel kadını kendisi de kaçıracaktı.

Yusuf; çiftlik, ormanlık sözlerini işitince, gönlü ferahladı. Haftalardanberi hasretini çekiyordu. Nasıl çekmesin idi. Hiç. çayırı, ormanı, olmıyan yerde pehlivan yaşar mı idi? Havasızlıktan günden güne bozuluyordu. Kadını filân unuttu. Gözü çiftlikte, bağda, bahçede idi. Hemen güler yüzle Fuad Beye mukabele etti:

— Baka be!.. Çiftlik ne arar burada be?

— A, şehrin haricinde çok güzel çiftlikler vardır... Âlâ güzel ayran, tereyağı, yumurta her şey vardır bu çiftliklerde.

— Tehey!.. Bu avratcazın mı bu çiftlik be?

— Evet görmüyor musun?.. Her tarafı elmas ve pırlanta içinde...

— Doğru be kızan...

— Eh!. Haydi gidelim...

— Dur bakalım; çorbacıya söyliyelim bir kere...

Yusuf; gazinoya girdi. Mösyö Piyerin yanına giderek:

— Çorbacı be!.. Burada çiftlik, yeşillik var da neden bizleri tıktın bu kaz kümesi gibi yerlere be!.. Hepten nefes almaz olduk be kızan...

Piyer; Yusufun bridenbire; ne söylemek istediğini kavrıyamamıştı. Sordu:

— Ne çiftliği pehlivan?.

— Te he!.. Şehir haricinde çiftlikler varmış be!

— Olabilir, vardır.

— İyi ya; kızan... Ne sokar durursun bizi bu domuz mandıralarına be?..

— Eh; ne yapayım?

— Gidelim, o çiftliklere be!.. Oralarda, bir handa rahat, rahat uzanır yatarız... Bol hava alır, iyi idman yaparız be!.

Piyer; Yusufun, bu birdenbire ortaya koyduğu fikrin nereden geldiğini kavramıya çalışırken, Yusuf, sözlerini ilâveledi. Ve dışarıda bulunan Fuad Beyi göstererek:

— Baka; Te! Bu kızan beni çiftliğe götürecek be! dedi.

Piyer, yerinden kalktı. Fuad Beyin yanına gelerek:

— Siz kimsiniz efendim... dedi.

Fuad Bey; Piyerin fransızcasına fransızca mukabele etti.

(Arkası var)

Kim bilir, belki Mister Roosevelt haberi iyi kaynaktan almıştır; Her Hitler de Almanyanın mevcud kuvvetini on, on beş defa artırdıktan başka Okyanusa donanmasız olarak hâkim olmanın yolunu bulmuş, din gibi manevî kuvvetlerin şifahî bir emir ile ortadan kaldırılabilmeleri - nin imkânını da keşfetmiştir. Nereden, nasıl, ne şekilde gibi sual zincirlerine cevab aramak zahmetine girmiyerek Mister Roosevelt tarafından ileriye sürülen iki iddianın da halk arasında tesir yapabileceğ mahiyette olduğunu kabul edelim.

Amerika bütün Avrupa gibi din bahsine çok ehemmiyet verir, son derece mütedeyyin ve müteassıbdır, bunun içindir ki Rusyaya yardım edilmesi bahsi açıldığı zaman Amerikanın bütün kiliseleri ayaklanarak yardımın ilk şartı olmak üzere Rusyadan din serbestisinin iade edilmesinin taleb edilmesini istemiştir ve Amerika bu yolda bir teşebbüste bulunmak mecburiyetini duymuştur. Şimdi Mister Roosevelt Almanya aleyhinde bir silâh olarak Amerikanın bu en ince ve kuvvetli hissine müracaat ediyorsa harb aleyhdarlarından gördüğü mukavemetin tahmininden fazla çıkması neticesinde buna mecbur kalmış olabileceği düşünülebilir. Esasen görülüyor ki, Mister Roosevelt ve taraftarları Amerikayı harbe hazırlamıya çalışırlarken Amerika için aksi yolun daha doğru olduğunu düşünenler âtıl durmamaktadırlar. En son olarak Amerikanın en fazla tanınmış 25 şahsiyetinin müşterek imzasile cümhurreisine verilmek üzere bir mektub hazırlamışlar, bir taraftan da büyük bir miting tertib etmişlerdir. Programa göre bu mitingde Amerikanın tanınmış şahsiyetleri Amerika halkını harb cereyanından tahzir eden nutuklar söyliyeceklerdi, bu nutuklar radyo vasıtasile bütün memlekete dinletilecekti; fakat Amerikada gazeteleri olduğu gibi radyo istasyonlarını da büyük şirketler idare eder, bu şirketler ise tamamen harb taraftarıdırlar. Binaenaleyh harb aleyhdarı olanlar propaganda için kâfi derecede gazete ve radyo yollamamıştır. Buna rağmen mücadele gittikçe artarak devam etmekte ve her vasıtayı meşru görmektedir. Mister Roosevelt'in nutku bu mücadelenin safhalarından birini teşkil ediyor.

Ekrem Uşaklıgil

TAKVİM ● 1 inci Teşrin							
Rumi sene 1857 — 1 inci Teşrin 17		30 Perşembe Resmi sene 1941				Arabi sene 1860 — Hızır 178	
GÜNEŞ		Şevval 9				İMSAK	
S.	D.					S.	D.
6	29					4	49
1	20					11	49
	Öğle		İkindi		Akşam	Yatsı	
	S	D	S	D	S. D.	S.	D.
V.	11	58	14	49	17 08	18	42
E.	6	49	9	40	12 —	1	82

Üniversite yarın merasimle açılıyor

Üniversitenin bütün fakültelerinde yarın merasimle derse başlanacaktır.

Üniversitenin eski ve yeni talebeleri saat 8 den itibaren merkez binasında toplanacaklardır. Saat 8,30 da merasimde hazır bulunan bütün talebe hep bir ağızdan İstiklâl Marşını söyliyecek, müteakiben Rektör Cemil Bilsel bir hitabede bulunacaktır. Rektör bu hitabesinde İstanbul Üniversitesinin beynelmilel ilim sahasındaki mevkii ile Darülfununun ilgasından itibaren geçen her sene zarfında muhtelif fakültelerden elde edilen muvaffakiyet derecesini tebarüz ettirecektir.

Cemil Bilselin açış nutkundan sonra üniversitenin en kıdemli ve en yeni talebeleri tarafından birer hitabede bulunulacaktır. Bilâhare merasime nihayet verilerek her sınıf kendi dershanesine gidecek, derslere başlanacaktır.

Pencereye merdiven dayayarak girerlerken yakalandılar

Yunus ve Cemal isimlerinde iki genç Fatihte Hacı Üveys mahallesinde bir evin penceresine merdiven dayamışlar, fakat içeri girerken yakalanmışlardır.

Hırsız gençler derhal adliyeye verilerek, nöbetçi Asliye ceza hâkiminin kararile tevkif edilmişlerdir.

Parti idare heyeti reisi ve azaları, Üniversite, Vilâyet, Belediye ve diğer resmî daire ve müesseseler erkânı, Şehir Meclisi azaları, muhtelif teşekküller mümessilleri ve ecnebi konsoloslar Valiyi ziyaretle tebriklerini bildirmişlerdir.

Vali, kumandanlar saat 14.30 a doğru Taksim meydanına gelmişlerdir. Bu sırada ecnebi konsoloslarla Vilâyet, Parti, Belediye erkânı, daire ve müesseseler müdürleri de hazırlanan tribünde yerlerini almışlardır.

Saat 14.20 de Vali Lûtfi Kırdar Parti reisi ile birlikte Cümhuriyet abidesi önünde isbatı vücud etmiştir. Burada başta Orgeneral Fahrettin Altay olmak üzere Korgeneral Cemil Cahid Toydemir, Koramiral Şükrü Okan, Korgeneral Rüştü Akın, Tümgeneral Kemal Balıkesirli, yeni İstanbul Komutanı Tümgeneral Rifat Matracı, Örfî İdare Komutan vekili Tümgeneral Ziya Yazgan, Tümgeneral Zekâi Okan, Hüsnü Rıza Ünsal, Asım Tınaztepe, Aziz Aksabir, Yümnü Üresin, Kemal Yaşınkılıç, Ekrem Türker, Tuğbay Hakkı Tekçe ve diğer generallerle üstsubaylar sıralanmış bulunuyorlardı.

Merasime iştirak eden alayların sancakları da sünguli kıt'alar arasında abide etrafına getirilmişti.

Uzun ve keskin bir borazan sesini müteakib abidenin önündeki direğe bayrak çekilmiş, bu sırada bando İstiklâl marşını çalmış, meydanı dolduran binlerce asker, mektebli ve halk hep bir ağızdan milli marşı söylemişlerdir. Bundan sonra hazırlanan çelenkler Cümhuriyet abidesine konulmuştur.

Müteakiben Vali ve Orgeneral Fahrettin Altay bütün diğer generallerle birlikte askeri kıt'a ve okulların önünden geçerek bayramlarını kutlamışlar ve tribündeki yerlerine geçmişlerdir.

öğretmen ve san'at okullarının kız ve erkek talebeleri, Kızılay hastabakıcılık mektebi talebeleri muntazam bir şekilde geçmişlerdir.

Müteakiben kahraman ordumuzun geçişi başlamış, en önde merasim komutanı olduğu halde piyade alayları, motörlü zırhlı alaylar, tank ve zırhlı otomobil alayları, motörlü bindirilmiş alaylar, atlı ve motörlü topçu alayları, süvari alayı, fen ve jandarma birlikleri, bahriyeliler Vali ve Komutanı selâmlayarak fevkalâde bir intizam içinde geçmişlerdir. Kahraman askerlerimiz geçerken Taksim meydanını dolduran on binlerce halk coşkun tezahüratta bulunmuş, (yaşa, varol) sesleri dakikalarca meydanı kaplamıştır. Halk bıkmadan ve yorulmak bilmeden mütemadiyen kahraman Mehmedciği alkışlamıştır. Bu sırada bir tayyare filosu meydan üzerinden uçarak merasime iştirak etmiştir.

Ordu birliklerinin geçişini müteakib beden terbiyesi mükellefleri, polis, itfaiye müfrezeleri, sporcular, gençlik klüpleri, Kızılay ve Hava Kurumu mümessilleri tribünün önünden geçmiş, böylece merasime nihayet verilmiştir. Geçid resmi üç saatten fazla devam etmiştir.

İstanbulun bütün kazalarında da Cümhuriyet bayramı coşkun tezahüratla kutlulanmıştır.

Beşiktaştaki merasim

Beşiktaş mıntakasındaki ilkokul talebeleri öğleden evvel Parti binası önündeki meydanda toplanmışlardır. Burada bando İstiklâl marşını çalmış, hazırlanan direğe bayrak çekilmiştir.

Müteakiben Parti adına idare heyeti azasından profesör Etem Akif ve ilkokullar namına iki talebe tarafından bir

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

İstanbul sularında arasıra yüz bin balık tutuluyor, yarısı memleket dışına yollanıyor, birazı şehir içinde satılıyor, geriye kalanı da denize dökülüyor.

Bu haberi gazetede okuduğunuz zaman hayrette kalıyor:

— Sebeb? diye soruyorsunuz. Söylüyorlar:

— Tutulan balığın hepsini de konserve yapmak için teşkilât yoktur, tamamını buzlıyarak saklıyabilsek gene iyi, fakat bulabildiğimiz buz yetişmiyor, çünkü belediyenin elinde fazla amonyak yoktur, fazla buz yapamıyor.

Üç beş zenginin çıkıp da mevcuduna ilâveten birkaç konserve fabrikası kurmayı, amonyağı memleket içinde fazla miktarda istihsal etmeyi akıl edemeyişlerine:

İSTER İNAN İSTER İNANMA!

Halk kürsülerinde

Cümhuriyet Bayramı münasebetile şehrin muhtelif semtlerinde kurulan halk kürsülerinde dün muhtelif hatibler söz alarak cümhuriyetin kıymet, üstünlük ve önemi hakkında hitabelerde bulunmuşlardır. Halk hatibleri, nin hitabeleri binlerce vatandaş tarafından alâka ile dinlenmiştir.

Gece şenlikleri

Gece bütün şehir elektrikle tenvir edilmiş, resmî ve hususî binalar, abideler projektörlerle aydınlatılmıştır. Geç vakte kadar bol ışık dalgaları arasında insan kalabalığı ile dolan sokaklar geçilmez bir hal almıştır.

Saat 19 da Taksim meydanında askeri birlikler ve diğer teşekküllerin iştirakile bir fener alayı yapılmıştır.

Saat 22 de Vali ve Belediye Reisi tarafından Taksim gazinosunda bir balo verilmiştir. Askeri ve mülkî erkânın, birçok güzide davetlilerin bulunduğu bu balo çok sıcak bir hava içinde geç vakte kadar devam etmiştir.

Halkevlerinde

Dün gece bütün Halkevlerinde toplantılar yapılarak konferanslar, temsiller ve konserler verilmek suretile büyük bayram kutlulanmıştır.

Eminönü Halkevindeki merasim saat 20.30 da Adnan Öğütün açış sözile başlanmış, bunu muharrir arkadaşımız Nusret Safa Coşkunun Cümhuriyet ve İnkılâb mevzulu konferansı takib etmiştir. Konferanstan sonra bir konser verilmiştir.

Beşiktaş Halkevinde de İstiklâl marşı ve konferansı müteakib «Kızıl çağlayan» piyesi temsil olunmuştur.

Kalabalık bir halk kütlesinin bulunduğu Üsküdar Halkevindeki merasime de gazeteci arkadaşımız Ecved Güresin açılış hitabesile başlanmış, müteakiben dil ve edebiyat kolu başkanı İhsan Tezer büyük bayramımızın hususiyetlerini belirten bir söylevde bulunmuştur. Büyük bir alâka ile takib edilen toplantıya gösterit kolunun bir temsilile nihayet verilmiştir.

Bayram şenliklerine bugün de devam olunacak, Halkevlerinde toplantılar, eğlenceler yapılacaktır.

Şarab Enstitüsünün hazırlıkları

Mecidiyeköyündeki likör fabrikasının Bomonti bira fabrikasına nekline başlanmıştır. Fabrikadaki tesisat tamamile nakledildikten sonra kurulacak olan şarab enstitüsü için hazırlıklara geçilecektir.

Son rakamı (5) ile nihayet bulan 40.000 bilet.

Son rakamı (6) ile nihayet bulan 40.000 bilet ikramiye kazanmışlardır.

Askerlik işleri

Şubeye davet

Fatih Ask. Şubesinden:
Süvari Tğm. Bürhanettin 32249.
Tbb. Yzb. Osman Nuri 337_33,
Levazım Astğm. İsmail 33645.
P. Tğm. Mehmed Oğ. Ahmed Sami 14099.

RADYO

CUMHURİYET BAYRAMI

PERŞEMBE 30 İlkteşrin 1941

7.30: Saat ayarı, 7.33: Marşlar (Pl.), 7.45: Ajans haberleri, 8: Hafif müzik (Pl.), 8.15: Evin saati, 8.30: Hafif müzik programının devamı (Pl.), 8.45: Konuşma: İktısad Vekâleti adına Şevket Süreyya, 9.05: Halk havaları ve oyunları (Pl.), 9.30: Konuşma: Ziraat Vekâleti adına Rahmi Öke, 9.50 Uvertürler (Pl.), 10: Konuşma: Münakalât Vekâleti adına Dr. Rüçhan Akıncı, 10.20: Senfonik müzik (Pl.), 10.45: Temsil, 11.30: Konuşma: Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti adına Hurrem Seren, 11.50: Riyaset-i cumhur bandosu, Millî marşlar, 12.15: Konuşma: Ticaret Vekâleti adına Celâl Yerman, 12.35: Köy türküleri ve sahil oyunları, 12.45: Saat ayarı ve ajans haberleri, 13: Saz eserleri ve türküler, 13.30: Konuşma: Kızılay Kurumu adına Mümtaz Faik Fenik, 13.50: Hafif müzik (Pl.), 14: Konuşma: Cümhuriyet Merkez Bankası adına Sanober Tanyeri, 14.20: Hafif sololar (Pl.), 14.30: Konuşma: Beden terbiyesi umum müdürlüğü adına Celâl Dinçer, 14.50: Marşlar (Pl.), 15: Konuşma: Çocuk Esirgeme Kurumu adına Kırklareli meb'usu Fuad Umay, 15.20: Çocuklar için müzik (Pl.), 15.45: Konuşma: Türk Hava Kurumu adına Erzurum meb'usu Şükrü Koçak, 16.05: Marşlar ve hafif parçalar (Pl.), 16.15: Konuşma: Ulusal ekonomi ve arttırma kurumu adına Antalya meb'usu Nurullah Esat Sümer, 16.35: Kapanış, 18: Saat ayarı, 18.03: Radyo caz orkestrası, 18.30: Yardım Sevenler Cemiyeti adına Mehrure Aksoley, 18.50: Radyo caz orkestrası, 19: Dertleşme saati, 19.15: Radyo caz orkestrası, 19.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45: Konuşma: Türk maarif cemiyeti adına Faruk Kurtuluş, 20.05: Yurttan sesler, 20.15: Radyo gazetesi, 20.45: Pehlivan havaları, 21: Ziraat takvimi, 21.10: Rumeli ve serhad türküleri, 21.30: Şiir saati, 21.45: Radyo senfoni orkestrası, 22.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 22.45: Dans müziği (Pl.).

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

Bu sabahki haberler

Vişiye göre: Sovyet gazeteleri bedbin!

Moskovanın kenar mahallelerinde muharebeler oluyor

Vişi, Sovyet ordusunda kuvvei mâneviye kalmadığını iddia ediyor

Vişi 30 (A.A.) — H. O. - Sovyet ordularının vaziyeti gittikçe daha vahim bir şekil almaktadır. Berlin ve Moskovadan alınan haberlerden anlaşıldığına göre Moskova civarında ve Doneç havzasında çok çetin muharebeler cereyan etmektedir.

Alman bir habere göre Alman öncü kıt'aları asıl Moskova şehrine hücuma başlamışlardır. Bu çok mühim bir keyfiyettir. Ayrıca Almanlar Kalinin, Kaluga civarlarında ve Oka kıyılarında muharebe etmektedirler.

Rusyadaki vaziyetin vahametini Moskovada çıkan Pravda gazetesi artık gizlememektedir.

Pravda Almanların Donetz havzasını, Rostofu ve Kırımı tehdid etmekte olduklarını ve Rusların Almanları durdurmağa muvaffak olamadıklarını yazmaktadır.

Londra dahi Donetz havzasının büyük bir tehdid altında bulunduğunu, Almanların Perekop geçidini zorlamış ve Kırında ilerlemiş olduklarını kabul etmektedir.

Hülâsa: Alman tazyiki harb cereyan eden her üç mıntakada artmakta bulunmuştur. Sovyet ordularında harbin devamını temin eden kuvvei maneviye kalmamıştır.

Londra bu sabah harb vaziyetini nasıl görüyor?

Ruslar Alman ilerleyişinin önüne geçemiyorlar

Londra 30 (A.A.) — Moskova civarında ağır çarpışmalar cereyan etmektedir.

Rus tebliğinde isimleri geçen Mojavsk Volokolamsk, Malorajoslavetz her biri Moskovaya takriben yüzer kilometre mesafede bulunan mahallerdir.

Cenubi Ukraynada vaziyet hâlâ cidiyetini muhafaza etmektedir.

Ruslar Alman ilerleyişinin önüne geçememişlerdir.

Almanlar Rostofa biraz daha yaklaşmışlardır.

Almanlar 5000 den fazla zayiat vererek Perekop berzahında bir istinad noktası elde etmişlerdir.

Bu sabahki Sovyet tebliği

Moskova 30 (A.A.) — Bu sabahki Sovyet tebliği:

Dün bütün gün tekmil cepheler boyunca ve bilhassa Volokolamsk, Mojavsk, Malayaroslavetz istikametlerinde çok çetin çarpışmalar cereyan etmiştir.

Cephenin merkez bölgesinde düşmanın şiddetli taarruzları akamete uğratılmıştır.

Dün 39 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Kıtaatımız Ukraynanın mühim bir sanayi merkezi bulunan Harkofu tahliye etmişlerdir.

Bu şehir düşmanın tazyiki dolayısile değil, bazı sevkülceyş sebebler dolayısile terkedilmiştir.

Şehirde bütün fabrikalar, iptidai maddeler, nakil vasıtaları gerilere alınmış, nakledilemiyen fabrikalar ve müesseseler tahrib edilmiştir.

Harkofun zaptı için Almanlar ölü ve yaralı olarak 150.000 zayiat vermişlerdir. 450 tank, 3000 kamyon, 3-0 top kaybetmişlerdir.

Moskova bombalandı

Moskova 50 (A.A.) — Bu sabahki Sovyet tebliğine ektir.

Dün gece düşman tayyareleri Moskovaya hücum teşebbüsünde bulunmuşlardır.

Tayyareler top ateşi ve dafi ateşleri ile dağıtılmışlardır. Buna rağmen Moskova üzerine gelmeğe muvaffak olan düşman tayyareleri gelişi güzel bombalar atmışlardır. Bazı mahallelerde zayiat kaydedilmiştir.

Berlin Sovyetler tarafından bombalandı

Yüksek infiâklı bombalar ve Almanca beyannameler atıldı

Londra 30 (A.A.) — Moskova radyosunun bu sabah bildirdiğine göre Sovyet tayyareleri dün gece Berlini bombardıman etmişlerdir.

Tayyareler askeri ve sınai hedeflere yüksek infilâklı bombalar ve almanca beyannameler atmışlardır.

Bombaların sebeb oldukları büyük yangınlar müşahede edilmiştir.

Ilıca-Palamut hattı dün işletmiye açıldı

Ankara, 29 (A.A.) — Aldığımız habere göre, devlet tarafından mübayaa edilen Ilıca - Palamut hattı bugün saat 15 de mülki ve askeri ve bir kısım devlet memurlarının ve hususi müessesat mensublarının ve Edremid halkının huzurlarile işletmeye açılmıştır.

Alman tebliği

(Baştarafı 1 inci sayfada)

gibi hava kuvvetlerile işbirliği yapan piyade cüzütamları şiddetli muharebelerle Kırım yarımadasına doğru geçidi zorlamışlardır. Düşmanın çok kuvvetli tahkim edilmiş mevzilerine karşı yapılan yarma hareketi esnasında, Ruslar 18/23 İlkteşrin zarfında 15.700 esir vermişler 13 savaş arabası, 109 top ve çok miktarda harb malzemesi kaybetmişlerdir. Mağlûb düşman kuvvetlerinin takibine başlanmıştır. Rumen kuvvetleri, Azak denizinin şimal batısında bir adayı zaptemişler ve düşmandan tamamen temizlemişlerdir.

Donetz havzasında müttefik kuvvetler ricat eden düşmanı muvaffakiyetle takib etmektedir.

Şimal kesiminde İspanyol «Mavi Tümeni» geniş mikyasta harekât neticesinde yeniden birçok yerler işgal etmiş ve büyük miktarda esir almıştır.

Savaş tyyareterinden mürekkeb kuvvetli hava teşkilleri gündüz ve gece infilâk ve yangın bombalarile Moskovayı bombardımana tutmuştur. Şiddetli infilâklar ve büyük yangınlar çıktığı görülmüştür.

Leningrad'da da hava taarruzları yapılmıştır.

Yeni Alman taarruzu

Sovyetler Moskova cephesinde yeni bir şehir isminden bahsetmektedirler. Bu şehirde yeni ve büyük bir Alman taarruzunun başlamış olduğu bildiriliyor. Şehir Moskovanın batı şimalinde ve şehre 50-60 kilometre mesafededir.

Almanların bu bölgede yeni taarruza geçmiş olması şuna hamlediliyor:

Bilindiği gibi 3 haftadanberi Kalinin bölgesinde taarruzlarda bulunmakta idiler. Sovyetler de buraya fazla ehemmiyet vermişler, Moskova önlerindeki ihtiyaçlarını bu istikamete getirmişler, taarruzları böylece önlemişlerdir. Buradaki Alman gayretlerine rağmen Rus mukavemetinin esaslı olarak kırılamamış olmasını gören Alman başkumandanlığı başka zayıf taraflardaki noktalarda harekete geçmek lüzumunu görmüştür. İşte Sovyetlerin bahsettikleri bu şehir bölgesinde Almanların harekete mecbur olması çok muhtemeldir.

Bu yeni taarruzlarla münasebetli olarak Majayk bölgesindeki taarruzlar da şiddetlenmiş, yeniden terakkiler kaydedilmiştir. Ancak bu terakkiler çok mühim bir mahiyet arzetmiyor.

Londra radyosuna göre Ural bölgesindeki müdafaa mevzilerini yarmışlardır. Fakat bu kesmenin nasıl bir inkişaf gösterdiği bilinmiyor.

Almanlar Rostofa yaklaştılar

Bir habere göre cenub cephesinde Ruslar geri çekilmektedir. Almanların Rostofa 15 kilometre yanaşmış olduk ları rivayet ediliyor.

8 Rus gemisi batırılmış

Bildirildiğine göre Onega gölünde Fin deniz kuvvetleri arasında 3 saat süren bir çarpışma olmuştur. 8 Rus gemisinin batırıldığı söyleniyor. (Radyo gazetesi)

Sovyet tebliği

[Baş tarafı 1 inci sayfada]

tahrib edilmiştir. Biz 12 tayyare kaybettik.

Kat'i rakamlara göre Moskova civarında 27 İlkteşrinde, evvelce söylendiği gibi sekiz değil, 20 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

28 İlkteşrinde. Moskova civarında altı düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Alman Devlet Reisi Türk Generallerini kabul etti

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Türk generalleri, doğu cephesinde yaptıkları ve kendilerine Alman kıt'alarının ve müttefiklerinin muvaffakiyet ve yiğitlikleri hakkında etraflı bir fikir veren bir seyahatten dönmektedirler.

Türk generalleri, bundan maada kara orduları başkumandanı general Feld - Mareşal Von Brauchitsch ile [illegible] Fedi - Mareşal

Başvekilin nutku Londrada büyük bir alâka ile okundu

Londra, 29 (A.A.) Türk Cümhuriyetinin On sekizinci yıldönümünü kutlaması İngiltere matbuatında günün mevzuu olmaktadır.

Türkiye Başvekili Doktor Refik Saydamın nutku büyük bir alâka ile okunmuştur.

Türkiye Büyük Elçisi, öğleden sonra, Londradaki Türk Kolonisinin tebriklerini Elçilik binasında kabul etmiştir.

Ankarada dünkü merasim

(Baştarafı 1 inci sayfada)

Bu mes'ud yıldönümünü kutlamak için günlerdenberi hazırlanmakta olan Türkiyenin başşehri Ankara, daha dünden, bayramın açılışı dakikasından itibaren baştanbaşa millî renklerimizle, caddeler günün manasını ifadelendiren remizlerle süslenmiş bulunuyordu.

Bu güzel dekor içinde bu sabahın erken saatlerinde yollara dökülmüş olan Ankara halkı bir sel halinde büyük geçid resminin yapılacağı İpodroma giden ana caddeleri doldurmuştu. İzcilerin boru ve trampet sesleri bütün Ankarayı sarmıştı. Bütün gençlik Çankayadan itibaren Büyük Millet Meclisine giden yollar üzerinde Millî Şeflerini selâmlamak için fasılalarla yer almış bulunuyorlardı. Reisicümhur İnönü, tebrikleri kabul etmek üzere Millet Meclisine gelirken ou gençlik safları arasından geçmiş ve Atatürkün muvakkat kabirlerini ziyaret ederek Ebedi Şefin hatırasını taziz eylemiştir.

Atatürkün muvakkat kabrini ziyaret

Millî Şef, bu kutsal günde cümhuriyetimizin kurucusu Atatürkün kabirlerini ziyarete geldikleri zaman, Ebedi Şefin defnedilmiş bulunduğu müze binası önünde başta Büyük Millet Meclisi Reisi Abdülhalik Renda ve Başvekil Dr. Refik Saydam ile Mareşal Fevzi Çakmak olmak üzere, Vekiller Heyeti azaları, Cümhuriyet Halk Partisi Umumi Kâtibi ve idare heyeti ile Meclis Parti grupları reisleri hazır idiler.

İzciler ve kıtaatı teftiş

Buradaki merasim akabinde Millet Meclisine gelen Millî Şef bir muhafız kıt'ası selâmlamış ve Büyük Millet Meclisi riyaset divanı azaları karşılamışlardır. Bütün devlet erkânının, müesseseler mümessillerinin ve kordiplomatiğin tebriklerini kabul ettikten sonra geçid resminin yapılacağı sahaya gelen Millî Şef, coşkun tezahürat arasında izcileri ve kıtaatı teftiş eylieyerek Riyaseticümhur tribününe selâm vermişler ve İstiklâl marşı ile selâmlanmışlardır. Millî Şef Türk ulusunun, gençliğinin ve ordusunun bu güzel yıldönümünü kutlayan ve radyo ile yayılan nutkunu söyledikten sonra hava kuvvetlerimizin açtığı geçid resmine başlanmıştır. Bütün Ankara halkının takdirlerini toplıyarak geçen tayyarelerimizi,, izcilerimiz, Harb ve Yedek Sübay okulları alayları ile piyade ve süvari, topçu ve motörlü alayların geçişleri takib eylemiş ve aynı suretle sevgi ve tezahüratla karşılanmıştır. Hava ve kara kuvvetlerimizin bu geçişleri esnasında Türk Hava Kurumuna mensub yüze yakın paraşütçünün atlayışları sürekli alkışları ve takdirleri toplamıştır. Millî Şef çok muhteşem güzel bir dekor içinde geçen bu büyük geçid resminden sonra ayrılırlarken gelişlerinde olduğu gibi İstiklâl marşı ile selâmlanmış ve uğurlanmışlardır.

Edirnedeki Cümhuriyet bayramı merasimi

Edirne, (Hususî) — Cümhuriyet Bayramı şehrimizde coşkun tezahüratla kutlulanmıştır. Vilâyetteki tebrik merasimini müteakib Cümhuriyet meydanında kahraman askerlerimizin, gençlerimizin geçid resmi halk tarafından sürekli şekilde alkışlanmıştır. Vali Ferid Nomer, bir hitabede bulunmuş, süvarilerimiz arasında atlı mania yarışı tertib edilmiş, teğmen Kâmil Başaran birinci gelmiştir. Teğmen Ahmed Atlı ikinci, İbrahim Özer üçüncü olmuşlardır.

Gece de şehirde büyük bir fener alayı yapılmış, Belediyede bir balo verilmiştir.

14 İngiliz ticaret gemisi batırıldı

Berlin, 29 (A.A.) — Resmî ebliğ: Bir çok günler devam eden bir takibden sonra Alman denizaltıları Cebelüttarıktan İngiltereye giden ve kuvvetle himaye edilen bir İngiliz deniz kafilesine mensub tam hamuleli 14 düşman gemisini batırmışlardır. Bu gemilerin hacimleri yekûnu 47 bin tonilâtodur.

Bundan başka kafileyi himaye eden bir İngiliz torpido muhribi de batırılmıştır. Bu kafilenin büyük kısmı bu suretle imha edilmiş bulunmaktadır. Yalnız birkaç küçük gemi kaçmağa muvaffak olmuştur.

28/29 İlkteşrin gecesi Alman savaş tayyareleri İngiltterenin batı cenubunda düşmanın liman ve iaşe tesislerini bombardıman etmişlerdir.

Ruzveltin nutkuna berlinin cevabı

Berlin, 29 (A.A.) — D. N. B.:

Gazeteler M. Ruzveltin nutkuna şiddetle hücum ediyorlar

Berliner Zeitung diyor ki:

«Birleşik Amerikada, M. Ruzveltin siyasetine karşı muhalefet o kadar kuvvetli bir hale gelmiştir ki, cümhurreisi, Birleşik Amerika efkârı umumiyesini tahrik için yeni bir avamfirib usul kullanmak zaruretinde kalmıştır. Filhakika, cümhurreisi, cenubî Amerikayı beş vassal devlete taksim etmek ve bütün dinleri ilga etmek üzere hazırlanmış sözde Alman plânlarından bahsetmiştir. Ruzvelt, Amerikan milletinin ekseriyetini kendi istediği harb havası içine sokmak için, ağlebi ihtimal, bizzat M. Donavan'ın bürosunda hazırlanan bu «gizli vesikalar» ı kullanmak istiyor. Bu sözde vesikaların gülünç bir dolabdan ibaret bulunduğunu anlamak için beş hissine henüz sahib insanlardan hiç birinin, resmî bir Alman tebliğine cidden ihtiyacı yoktur.»

Rus - Japon münasebatı

Son hudud hâdisesi hakkında Japon hariciye nezaretinin bir izahı

Tokyo, 29 (A.A.) — Royter:

Umumiyetle, Japon hariciye nezaretinin noktai nazarını müdafaa eden Japanese Times And Advertiser gazetesi, Japon askerlerile Sovyet hudud muhafızları arasında bir müsademe şeklinde vukua gelip, Pazartesi günü Sovyet ajansı tarafından haber verilen hudud hâdisesinden bahsedefek diyor ki:

Japonya ile Rusya dostane münasebet halindedirler. Böyle bir hâdise, hakikaten vukubulmuş dahi olsa, ancak, küçük rütbelilerin veya askerlerin ifradlı heyecanından, yahud her iki tarafın hatasından mütevellid ikinci derecede mevzi bir müsademeden ibaret telâkki edilmek lazım gelir.

Gazete şu sözleri ilave ediyor:

Mazideki buna benzer hâdiseler, mahallî kumandanlar arasında, dostça halledilmiştir.

"Amerika ilânı harbsiz harbe doğru gidiyor,,

Vaşington, 29 (A.A.) — Ohio Cümhuriyetçilerinden âyan âzası Taft, bitaraflık kanununun ilgasına dair olan lâyihanın müzakeresi esnasında söz alarak lâyihanın reddini şiddetle istemiştir. Taft, «Bu lâyiha kabul edilecek olursa, muhakkak surette harbe gireriz.» Demiştir. Taft'ın müdafaa ettiği noktai nazara göre, Cümhur Reisinin nutku, reisin «Ne kongreyi, ne anayasayı nazarı itibara almamak ve ilânı harbsiz harbe doğru diktatörlük yolunu takib etmek niyetinde olduğunu açıkça göstermektedir.» Taft, sözüne devam ederek demiştir ki:

«Müzakere edilmekte olan kanun lâyihası eğer kabul edilirse, kongre, harbedip etmemekliğimiz lüzumuna karar vermek fırsatını kat'iyen bulamıyacaktır demek doğru olur.»

Taft, halihazırdaki tank ve tayyare istihsalâtı programını bir misline çıkarmak istiyen hükûmetin bu tasavvuru, kendi fikrince, bundan altı veya 12 ay sonra Avrupaya bir kuvvei seferiye göndermekten başka bir hedefe mütevecciih olmadığını söylemiştir.

Katolik papasların muhalefeti

Bir Vaşington telgrafına göre Amerikadaki katolik papaslarından yüzde doksanı Ruzveltin nutkuna rağmen harbe girmenin ve Sovyetlere yardımda bulunmanın aleyhindedir.

(Radyo gazetesi)

Almanlar tayyare ile petrol naklediyorlarmış

Loadla, 29 (A.A.) — Almanların, şark cephesine petrol nakletmek üzere büyük mikyasta tayyareler kullandıklarını, Moskova radyosu, Sali günü akşamı bildirmiştir. Spiker, Rus tayyarelerinin, Orel kesiminde, petrol nakleden bu tayyarelerden 150 tanesini gördüklerini söylemiştir. Rus tayyareleri, bunları bomba ve mitralyöz ateşine tutmuşlar ve en az yüz tanesini tahrib etmişlerdir.

Şimali Bosnada 13 kişi kurşuna dizildi

Berne, 29 (A.A.) — Belgraddan gönderilen bir telgrafa göre şimali Bosnada Travnik örfi divanının kararile 13 kişi kurşuna dizilmiştir. Diğer on bir kişi de ölüm cezasına mahkûm edilmişlerse de cezaları beş sene hapse tahvil edilmiştir. Suçluların hepsi kundakçılık ile itham edilmiş bulunuyorlardı.

Kont Ciano Berlinden Romaya döndü

Berlin, 29 (A.A.) — Almanya hariciye nazırının daveti üzerine birkaç gündür Almanyada bulunan İtalya hariciye nazırı Kont Ciano bugün İtalyaya dönmüştür.

"Son Posta,, nın bulmacası: 20- (4)

Bunlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollıyan her okuyucumuza bir hediye takdim edeceğiz

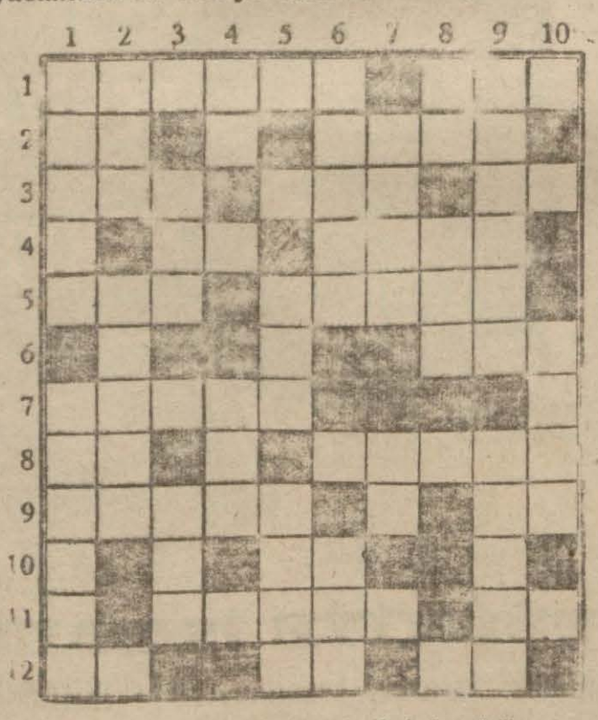

Soldan sağa:

1 — Sulhla alâkalı bir isim (6), Bir gıda maddesi (3).

2 — Arkadaş (2), Rusyada meşhur bir dağ (4).

3 — Cemi ifadesi (3), Orta (3), Su (2).

4 — En mühim ve hayatî gıda maddesi (2). Geçmiş zaman (4).

5 — Serbest (3), Vatanımızın mühim bir parçası (5).

6 — Şimal memleketlerine mahsus bir nevi geyik ki aynı zamanda bu isimde Avrupada bir nehir de vardır (3).

7 — Gelin eşyası (5).

8 — Örmekten emri hazır (2), Uzak değil (5).

9 — Kilise adamı (5), Bir nota (2).

10 — Başına bir (y) getirirsek hayvan gıdası olur (2).

11 — Çöllerde görünür bir şey (5), Zaman (2).

12 — İştirak ifadesi olduğu gibi sonuna bir (s) ilâve edersenız ölülüğü ifade eder (2), Vilâyet (2), Bir renk (2).

Yukarıdan aşağıya:

1 — Güzel yüzlülükle alâkalı bir erkek ismi (5), Bugünkü dünyanın en mühim ve meşhur bir [illegible] (6).

Harb mağlûbiyetlerinde görülen insan zincirleri (5).

3 — Avrupada kömürlerile meşhur bir havza (3), Arık, öz, (3).

4 — Bir nota (2), Küçük değil (3).

5 — Zevk bir lezzet (3), Cennetteki kız (4).

6 — Sıcak memleketlere mahsus bir tatlı yemiş (5), Servet, varlık (3).

7 — Gök gürültüsü (4), Yemek (2).

8 — Hayret nidası (2), Bir oyun aleti (3).

[illegible] meşhur bir cenub

Şahane günlere lâyik Şahane program

Büyük Rejisör CECIL B. de MİLLE'in yarattığı son şaheser

KÂMİLEN RENKLİ

ZAFER ORDUSU

GARY COOPER - MADELEİN CAROLL - PAULETTE GODARD - PRESTON FOSTER ve AKİN TAMİROFF'un

Hayat verdiği büyük San'at harikası

Bugün LÂLE Sinemasında

Çılgın alkışlarla devam etmektedir

Milli Şefimiz İsmet İnönünün vecizeleri

İnkilâbların kıymet ve azametini takdir etmek için zaman zaman maziye rücu ile mukayese etmekte fayda vardır.

1914 ten sonra Türkçe sözlü

35 senelik dünya siyasetinin geçit resmi

Ebedî Şef ATATÜRK Millî Şef İSMET İNÖNÜ

Umumi Harb - İstiklâl Mücadelesi

Herkesin merak ve heyecanla göreceği film.

Bu fimlde: 25 sene dünyada geçen Siyasî - İktisadî - İçtimaî en mühim vak'ayı göreceksiniz.

Bu günü iyi anlamak için dünü gösteren film Bu akşam saat 9 da

ELHAMRA Sinemasında

Biletlerinizi evvelden aldırınız.

ŞARK SİNEMASINDA

BALIKÇININ KARISI

Emsalsiz bir muvaffakiyetle devam etmektedir

WİLLY BİRGEL - BRİGİTTE HORNEY

Bir Devri Tasvir Eden Film

GÖNÜL ESRARI

GRİPİN

BAŞ - DİŞ - GRİP - NEZLE - KIRIKLIK - SOĞUK ALGINLIĞI - ROMATİZMA - NEVRALJİ

Ve Bütün Ağrıları Derhal Keser, İsim ve Markaya Dikkat. *GRİPİN* Yerine Başka Bir Marka Verir'erse Şiddetle Reddediniz.

Adanada Türk Maarif ve Ç. E. Kurumuna yardımlar yapıldı

Adana (Hususi) — Şehrimizde Türk maarif ve çocuk esirgeme kurumlarına yardımda bulunanların listesi aşağıdadır: 100 lira fabrikacı İsa Şakir Akdoğan, 150 lira fabrikacı Ahmet Mürşit Görgün, 100 lira fabrikacı Salim Semer, 50 lira tüccar Mahmut Malaz, 20 lira Cumalı Özgören, 15 lira Ziya Aksoğan 10 lira Ahmet Hidayet, 50 lira Muharrem Hilmi Remo, 10 lira Hilâl hanında bakkal İsmail, 1 lira Ali Aksoğanlı, 5 lira bakkal Alasonyalı Ahmet Tulcak, 10 lira bakkal Mahmut Özgen, 5 lira sarraf Tahir, 5 lıra Seyhan ekmek fırını adına, 7 50 kuruş Borsa civarında bakkal Hasan, 250 kuruş borsa kontrolu Ahmet, 250 kuruş sarraf Şaban, 10 lira Aziz Köseoğlu, 10 lira Abdi Pamukçu, 10 lira İsmail Emercikli 250 kuruş İbrahim Haberci, 250 Abdullah Durdu, 5 lira Muhasebecinin Hasan, 5 lira Ekmekçi Mehmet Vanlı, 5 lira Mustafa Bayraktar, 5 lira Mehmet Yılmaz, 250 kuruş hurdevatçı Mehmet Dinar, 200 lira tüccar Mehmet Sabuncu, 100 lira İsa Candan, 25 lira Çimeli Hilmi, 5 lıra Nuri Emercikli.

Mardinde şeker ve kumaş buhranı

Mardin (Hususi) — On beş gündenberi Mardinde şeker ve ilkokul talebelerinin elbise kumaşı buhranı vardır. Mektebler açıldığı için, elbiselik kumaş bulamıyan birçok yavrular mektebe devam edememekte ve birçok kimseler de Diyarbakır, hattâ İstanbul ve diğer şehirlerdeki akrabalarına mektub yazarak cocukları için elbiselik kumaş istemektedirler. Bu hususta bazı manifaturacılarla yaptığım temasta, çift en elbiselik kumasın İstanbulda 140-150 kurusa satıldığını halbuki burada ise 120 130 kuruşa satmak mecburiyetinde bulunduklarını, şekerin ise kilosu Mardinde 56 kuruşa satmak masrafı koru mıyacağını ileri sürdüler.

Eskişehir Veteriner müdürlüğü

Edirne (Hususi) — Eskişehir harası ve veteriner müdürlüğüne tayin edilen umumi müfettişlik veteriner müşaviri Şevki Üzer şehrimizden ayrılmış ve U. Müfettişlik, vilâyet müşavir ve müdür ve memurları tarafından uğurlanmıştır.

DOYÇE ORİENT BANK

Dresdner Bank Şubesi

Merkezi: Berlin

Türkiye şubeleri:

Galata - İstanbul - İzmir

Deposu: İst. Tütün Gümrüğü

★ *Her türlü banka işi* ★

Son Posta

Yerebatan, Çatalçeşme sokak, 25

İSTANBUL

ABONE FİATLARI

	1 Sene Kr.	6 Ay Kr.	3 Ay Kr.	1 Ay Kr.
Türkiye	1400	750	400	150
Yunan	2340	1220	710	270
Ecnebi	2700	1400	800	300

Abone bedeli peşindir. Adres değiştirilmek 25 kuruştur.

Cevab için mektublara 10 kuruşluk Pul ilâvesi lâzımdır.

Posta kutusu: 741 İstanbul
Telgraf: Son Posta
Telefon: 20203

Malazya İngiltereye 2 milyon sterlin istikraz etti

Londra, 29 (A.A.) — Malezya federal hükûmetleri hükümdarları, İngiliz hükûmetine harbin devamınca ve faizsiz olarak 2 milyon İngiliz liralık bir istikraz teklifinde bulunmuşlardır.

Müstemlekeler nezareti müsteşarı Lord Moyne, Malezya yüksek komiserine bir telgraf çekerek, işbu istikrazın İngiliz hükûmetince kabul edildiğini bildirmiş ve derin şükranını ifade etmiştir.

Bir Amerikan vapuru Rusyaya verildi

Nevyork, 29 (A.A.) — Deniz mahfilleri, ödünç verme ve kiarlama kanunu çerçevesi dahilinde, 6.267 tonilâtoluk «Mountevins» vapurunun Rusyaya verildiğini beyan etmektedirler.

Evvelce cenubi Amerika seferlerini yapmakta olan «Mountevins», simdi Boston'dadır. Vapura Sovyet bandırası çekilecektir.

Adanada işçilere sıcak yemek veriliyor

Adana (Hususi) — İnhisarlar umum müdürlüğü tarafından bir haftadanberi Adana tütün deposundaki işçilere sıcak yemek tevziine başlanmıştır.

SELÂNİK BANKASI

Tesis tarihi: 1888

İdare Merkezi: İSTANBUL (GALATA)

Türkiyedeki Şubeleri:

İSTANBUL, Galata ve Yenicami
MERSİN, ADANA Bürosu

Yunanistandaki Şubeleri:

SELÂNİK - ATİNA

Her nevi banka muameleleri
Kiralık kasalar servisi

TİYATROLAR

İSTANBUL BELEDİYESİ Şehir Tiyatrosu
Tepebaşı dram kısmında
Bu akşam 20,30 da
HAMLET

İstiklâl caddesi komedi kısmında
KÖR DÖVÜŞÜ

GÖZ DOKTORU
Nuri Fehmi Ayberk

Haydarpaşa Nümune hastanesi göz mütehassısı
İstanbul Belediye karşısı. Saat (3) ten sonra. Tel. 23212

İlân Tarifemiz

Tek sütun santimi

Başlık	*maktu 500*	*kuruş*
1 nci	*sahife 400*	»
2 nci	*sahife 250*	»
3 ncü	*sahife 200*	»
4 ncü	*sahife 100*	»
İç	*sahife 60*	»
Son	*sahife 50*	»

Askerî vaziyet

[Baştarafı 1 inci sayfada]

yüklendiği sırada cenub cephesinde de bütün müttefik se embolik kuvvetlerle birlikte Don ve Doneç havzalarile Kırım yaramadasına karşı geniş hareketler yaptırmakta, büyük ve mütevali muvaffakıyetler elde eylemektedir. Bu muvaffakiyetler cümlesinden olmak üzere Alman başkomutanlığı dün neşrettiği hususi bir tebliğde hava kuvvetlerile sıkı bir işbirliği yapan piyade tümenlerinin on gündenberi devam eden çok şiddetli muharebelerden sonra Kırım yarımadasının methalini müdafaa eden kuvvetli Sovyet kıt'alarının mevzilerini yardıklarını ve mağlûb edilerek takiblerine başlanan Sovyet kuvvetlerinden bu on gün zarfında 15,700 esir ile 13 tank, 109 top ve bir çok diğer harb malzemesinin alındığını bildirmiştir.

Gerçi Kırıma karşı yapılan bu taarruz hareketi bir aldatma ve şaşırtma taarruzu olmaktan ziyade Rostof önlerine, orta Doneç kıyılarına ve Harkof şark sahalarına kadar ilerlemiş olan yani yalnız Azak denizi sahilinde Prekop berzahından 470 kilometre uzaklaşmış bulunan müttefik orduların gerilerini emniyet altına almağa ve bununla ayni zamanda olmak üzere Sivastopol şehir ve limanını kara ve hava kuvvetlerile yakından sıkıştırarak Sovyetlerin Karadeniz filolarını hatırı sayılır bir şekilde iz'aç etmeğe ve belki de bu limandan kaçırmağa matuf bir harekettir. Bununla beraber bu hareketi, her şeylerinde olduğu gibi bu aldatma ve şaşırtma işlerinde de hesabı elden bırakmamak itiyadında olan Alman genel kurmayının gene şaşırtma sahasına dahil bir hareketi olarak kabul etmekle pek o kadar büyük bir hata yapılmış olmaz.

Şimdi günün ve hâdiselerin şark cephesi hakkında ortaya çıkardığı yeni tahmine gelelim: Acaba, Almanlar Leningrad ve Odesa gibi Moskovayı da kuşatıp tecrid etmekle, hattâ Moskova karşısında bugün bulunmakta oldukları mevzilerde kalmakla iktifa ederek Viyasma - Briyansk çifte imha meydan muharebesi neticesinde serbest kalmış olan kuvvetlerinin büyük bir kısmını cenub cephesine mi göndermekte ve bu suretle kıştan evvel Kafkasya - Volga sahasında kat'i bir neticemi aramaktadır,lar, ki Moskova önündeki taarruzlarını goze çarpar bir şekilde yavaşlatmışlar ve bahsettiğimiz imha muharebelerindenberi iki haftadan fazla bir zaman geçmiş olduğu halde Moskovayı esaslı bir surette sıkıştıramamışlardır.

Bu tahmin gayri varid değildir ve Kafkasyanın petrol sahası olmakla beraber İngiliz - Birleşik Amerika yardımının da geçmekte bulunduğu mıntaka olması dolayısile hattâ kuvvetlidir de. Zaten, mütevali yazılarımızda bizim de bu fikirde olduğumuzu ve eğer büyük İngiliz kuvvetleri Don - Doneç mıntakasındaki Sovyet müdafaasını takviyeye gelmezlerse müttefik orduların tam kara kış başlamazdan evvel Kafkasyanın ilk petrol alanlarına yaklaşmalarına intizar edilmesi lâzım geleceğini izaha çalışmıştık. Yalnız, ayrıldığımız ufak bir nokta var: Alman başkomutanlığı cenubda bu hareketi yaptırırken Moskova önündeki hareketi ihmal etmiyecektir. Şimdiye kadar 200 ü mütecaviz Sovyet tümenini hesabsız malzeme ile birlikte imhaya muvaffak olan müttefik orduların bugünkü kuvvetleri bu iki hareketi ayni zamanda icraya müsaiddir.

Kafkasya hiç şüphesiz Sovyet Rusyanın en mühim bir can damarı halindedir. Fakat, Moskova da ayni ülkenin kalbini teşkil etmektedir. Bundan başka, Moskova önündeki Alman kuvvetleri, en şimaldeki Fin ordusile Leningradı muhasara eden Alman kıt'aları ve cenub mıntakasında hareket etmekte olan müttefik ordular arasında mühim bir irtibat grupu halindedir. Onun için biz, bahis mevzuu ettiğimiz tahmini hürmetle karşılamakla beraber Moskova taarruzunun gevşetilmiyerek müttefik orduların cenub havalisindeki hareketlerine müvazi bir surette devam edeceği fikir ve kanaatindeyiz.

K. D.

Toprak mahsulleri ofisi İstanbul şubesinden

Bezi ofisimizden verilmek üzere 500.000 - 1.000.000 aded un, kepek, ve mikset çuvallarının imaliyesi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulacaktır.

Teslimat: Haftada en az 20.000 çuval.
Muvakkat teminat: 5.000 Türk lirası.
Kat'i teminat: 25.000 Türk lirası.
Eksiltme günü: 4 İkinciteşrin 941 Pazartesi günü.

Şartnameler toprak mahsulleri ofisi İstanbul şubesi muhaberat servisinden bilâbedel verilmektedir. Talib olanların muvakkat teminatlarını en geç eksiltme günü saat 14,30 a kadar ofis veznesine yatırarak makbuzlarını almaları ve zarflarını münakasa günü saat on beşe kadar İstanbul şubesi muhaberat servisine makbuz mukabili tevdi eylemeleri lâzımdır. Zarflar saat tam 15,15 de açılacaktır. Postada vâki geçikmeler kabul olunmaz. (9426)

OSMANLI BANKASI

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ

TESİS TARİHİ 1863

Statüleri ve Türkiye Cümhuriyeti ile münakit mukaveleenamesi 2292 Numaralı 19/6/1933 tarihli kanunla tasdik edilmiştir (24/6/1933 tarihli 2435 Numaralı Resmi Gazete)

Sermayesi : 10.000.000 İngiliz Lirası
İhtiyat akçesi : 1.250.000 İngiliz Lirası

Türkiyenin başlıca Şehirlerinde
PARİS, MARSİLYA ve NİS'de
LONDRA ve MANÇESTER'de
MISIR, KIBRIS, YUNANİSTAN, İRAN, İRAK, FİLİSTİN ve MAVERAYI ERDÜN'de

Merkez ve Şubeleri
YUGOSLAVYA, RUMANYA, YUNANİSTAN, SURİYE, LÜBNAN
Filyalleri ve bütün Dünyada Acenta ve Muhabirleri vardır.

Her nevi Banka Muameleleri yapar

Hesabı cari ve mevduat hesapları küşadı.
Ticari krediler ve vesaikli krediler küşadı.
Türkiye ve Ecnebi memleketler üzerine keşide senedat iskontosu.
Borsa emirleri.
Esham ve tahvilât, altın ve emtaa üzerine avans.
Senedat tahsilâtı ve saire.

En yüksek emniyet şartlarını haiz kiralık Kasalar Servisi vardır.

Piyasanın en müsait şartlarile (kumbaralı veya kumbarasız) tasarruf hesapları açılır.

Talip çıkmadığından pazarlığa çıkarılan iş

Antalya nafia inşaat komisyonundan

1 — Kaaplı zarf usulile yapılan eksiltmesinde talib çıkmamasından dolayı Manavgat - Akseki yolu üzerindeki Ahmetlerbükü köprüsü inşaatı pazarlığa çıkarılmıştır.

2 — Keşif bedeli 12354 lira 61 kuruştur.

3 — Bu işe aid şartname ve evrak şunlardır:

A — Keşif hülâsa cetveli.
B — Silsilei fiyat cetveli.
C — Ölçme cetveli.
D — Hususi şartname.
E — Mukavele projesi.
F — Eksiltme şartnamesi.
G — Kazık staşman.
H— 390 sayılı proje.

4 — Eksiltme 17.11.941 Pazartesi günü saat 10 da Antalyada Yeni kaaddesinde Nafia Müdürlüğü binasında kurulu Antalya nafia inşaat komisyonunda yapılacaktır.

5 — Eksiltme kapalı zarf usulile ve vahidi fiyat üzerinden yapılacaktır.

6 — Eksiltmeye girebilmek için isteklilerin 926 lira 59 kuruşluk muvakkat teminat yatırılması ve bundan başka aşağıdaki vesikaları ibraz etmeleri şarttır.

1 — Bu işe girebilmek için Nafia Müdüriyeti ehliyet komisyonundan alınmış müteahhidlik vesikası.

2 — Cari seneye aid Ticaret Odası vesikası. «9307»

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları 1941 IKRAMIYE PLANI

Keşideler: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 ikramiyeleri

1 aded	2000 liralık	— 2000.— lira		8 aded	250 liralık	— 2000.— lira
3 »	1000 »	— 3000.— »		35 »	100 »	— 3500.— »
2 »	750 »	— 1500.— »		80 »	50 »	— 4000.— »
4 »	500 »	— 2000.— »		300 »	20 »	— 6000.— »

Son Posta Matbaası: Neşriyat Müdürü: Hüseyin Ragıp Emeç

SAHİBİ: A. Ekrem UŞAKLIGİL